

Vår referens: dnr 23-27637

Beslut om marknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus enligt 5 kap. 5 och 8 §§ lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

Parter

Telia Company AB, org.nr 556103-4249,
med berörda dotterbolag
Juristavdelningen, Regulatoriska frågor
169 94 Solna

Saken

Fastställande av sådan relevant produkt- och tjänstemarknad som enligt 5 kap. 5 § första stycket och 6 § lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation (LEK) har sådana särdrag att det kan vara motiverat att ålägga skyldigheter; identifiering enligt 5 kap. 5 § andra stycket LEK av företag med betydande inflytande som avses i 5 kap. 7 § LEK samt åläggande av skyldigheter enligt 5 kap. 8 § första stycket LEK.

PTS avgörande

Avgränsning av relevant marknad

PTS avgränsar den relevanta produktmarknaden till att omfatta lokalt (fysiskt och virtuellt) tillträde till Telia Company AB:s med berörda dotterbolag ("Telia") fibernät som ansluter enfamiljshus (bostadshus med 1–2 hushåll).

PTS avgränsar den relevanta geografiska marknaden till att omfatta Telias samlade innehav av fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus.

Fastställande av marknad som kan bli föremål för förhandsreglering

PTS fastställer med stöd av 5 kap. 5 § första stycket och 6 § LEK att den i detta beslut avgränsade marknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus har sådana särdrag att det kan vara motiverat att ålägga skyldigheter enligt LEK.

Fastställande av företag med betydande marknadsinflytande

PTS fastställer med stöd av 5 kap. 5 § andra stycket LEK att Telia har ett sådant betydande marknadsinflytande som avses i 5 kap. 7 § LEK på den i detta beslut avgränsade marknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus.

Åläggande av skyldigheter

PTS ålägger Telia med stöd av 5 kap. 8 § första stycket LEK följande skyldigheter på den i detta beslut avgränsade marknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus.

1. Skyldighet att tillhandahålla fysiskt tillträde till fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus

1. Telia ska vid varje rimlig begäran från en annan operatör tillhandahålla fysiskt tillträde till företagets fiberaccessnät.
2. Vid tillhandahållande av fysiskt tillträde gäller följande.
 - a. Telia ska inom ett upptagningsområde för en produktionslokal tillhandahålla tillträde till fiberaccessnät i och mellan följande punkter:

- i. en optisk distributionsram (ODF) i berörd produktionslokal
 - ii. anslutningspunkten hos slutanvändaren, eller motsvarande anslutningspunkt i Telias nät.
 - b. Telia ska från varje aktuell tillträdespunkt kunna tillhandahålla fysiskt tillträde till minst två operatörer.
 - c. Om Telia väljer att tillhandahålla tillträde för andra operatörer i en särskild anordnad ODF, ska denna vara belägen i direkt anslutning till de tillträdespunkter där Telia är ålagt att tillhandahålla tillträde.
3. En operatörs begäran om tillträde enligt detta beslut är rimlig och ska beviljas om inte Telia kan visa att det finns objektivt godtagbara skäl för att avslå begäran.

Sådana skäl innefattar tekniska eller rättsliga hinder för att genomföra tillträdet, risk för att Telias nät, dess användare eller något allmänt intresse av särskild betydelse skadas, risk för att nätets drift äventyras, otillräckliga uppgifter från den tillträdande operatören som är nödvändiga för tillträdet och som den tillträdande operatören har tillgång till, intrång i tredje parts rättigheter eller andra förhållanden som gör att det är oskäligt att tillhandahålla tillträdet.

4. Om Telia avser att avslå en operatörs begäran om tillträde enligt detta beslut ska Telia utan dröjsmål skriftligen upplysa operatören om detta och ange skälen. Det åligger Telia att visa att samtliga rimliga möjligheter att tillgodose en begäran är uttömda.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

2. Skyldighet att tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter

1. Telia ska, för att möjliggöra fysiskt tillträde till fiberaccessnät, vid varje rimlig begäran från en tillträdande operatör tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter enligt punkterna 2–4.
2. Telia ska möjliggöra anslutning av tillträdande operatörers utrustning genom att erbjuda:
 - a. tillträde till och plats i berörda produktionslokaler
 - b. gemensamt nyttjande av tillhörande faciliteter, till exempel kraft, kyla och ventilation

- c. tillträde till ledning
 - d. tillträde till annat som krävs för att den tillträdande operatören ska kunna realisera tillträde enligt detta beslut på ett effektivt sätt.
3. Telia ska möjliggöra att samlokaliserade operatörer i rimlig omfattning kan dra in ledning för anslutning till samlokaliserad utrustning för backhaul-ändamål.
 4. Om Telia avvecklar en produktionslokal ska berörda samlokaliserade operatörer ges möjlighet att flytta till de produktionslokaler där Telia avser att ansluta sin aktiva utrustning.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

3. Skyldighet att tillhandahålla backhaul-förbindelse

1. Telia ska, för att möjliggöra fysiskt tillträde till fiberaccessnät, vid varje rimlig begäran från en tillträdande operatör tillhandahålla tillträde till en backhaul-förbindelse.
2. Telia ska tillhandahålla backhaul-förbindelsen i första hand genom svartfiber och i andra hand genom optisk våglängd eller digital förbindelsekapacitet.
3. Backhaul-förbindelsen ska sträcka sig från den tillträdande operatörens samlokaliserade utrustning till en punkt inom en radie av högst 50 km där avlämning för transport till den tillträdande operatörens eget nät kan ske.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

4. Skyldighet att tillhandahålla operatörsbyte

1. Telia ska vid varje rimlig begäran från en tillträdande operatör tillhandahålla operatörsbyte.
2. Telia ska möjliggöra att operatörsbyte kan ske utan dröjsmål för slutanvändaren och utan att den tillträdande operatörens relation till slutanvändaren i övrigt påverkas.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

5. Skyldighet att tillhandahålla stödsystem

1. Telia ska, för att möjliggöra tillträde enligt detta beslut, tillhandahålla tillträde till effektiva stödsystem för beställning, leverans, underhåll, felavhjälpning, support och fakturering via effektiva gränssnitt.

Stödsystemen ska innehålla sådana affärsrelaterade funktioner och administrativa rutiner, som behövs för att tillträdande operatörer ska kunna använda stödsystemen på ett kostnadseffektivt sätt i relation till såväl Telia som slutanvändare.

2. Telia ska tillhandahålla en sökfunktion där de tillträdande operatörerna kan få information om förbindelsenummer, i kombination med adressuppgifter, för att säkerställa effektiva tillträden och operatörsbyten. Sökfunktionen ska fungera oavsett vilken av de ovanstående informationsindikatorerna som den tillträdande operatören har tillgång till.
3. Telia ska tillgodose tillträdande operatörers behov av uppdaterade register i stödsystemen och kontinuerligt uppdatera den information som Telia ansvarar för.

Telia ska även säkerställa att tillträdande operatörer har möjlighet att kontinuerligt uppdatera information i stödsystemen samt ska vid rimlig begäran från en tillträdande operatör, genomföra nödvändiga uppdateringar och ändringar av registren.

4. Telia ska tillhandahålla tillträdande operatörer all den information som behövs för att de ska kunna implementera och använda Telias stödsystem på ett kostnadseffektivt sätt och vid behov utveckla eller anpassa sina egna stödsystem och interna rutiner.
5. Vid avbrott eller fel i stödsystemen ska Telia utan dröjsmål vidta de åtgärder som behövs för effektiv hantering av tillträde enligt detta beslut, inklusive att ställa manuella resurser till förfogande för hanteringen.
6. Om Telia planerar att genomföra ändringar i stödsystemen som kan innebära större anpassningar av de tillträdande operatörernas egna gränssnitt eller stödsystem, ska Telia samråda med berörda operatörer för att säkerställa att ändringarna genomförs på ett ändamålsenligt, funktionellt och driftsäkert sätt.

Innan sådana ändringar genomförs ska Telia också ge tillträdande operatörer tillgång till nödvändig information och tillräcklig tid för att genomföra nödvändiga verksamhets- och systemanpassningar.

Om en tillträdande operatör begär kompatibilitetstester mot sina egna gränssnitt eller stödsystem, får Telia inte genomföra ändringen förrän alla rimliga tester har slutförts. Denna testperiod får uppgå till 90 dagar efter samrådet. Telia har inte rätt att begära ersättning från den tillträdande operatören för sådana kompatibilitetstester.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

6. Skyldighet att tillhandahålla information

1. Telia ska på begäran av tillträdande operatörer utan dröjsmål tillhandahålla information som operatörerna behöver för tillträde enligt detta beslut.

Telia ska åtminstone tillhandahålla information om:

- a. adresser för tillträdes- och anslutningspunkterna samt uppgifter om förbindelsernas längd
 - b. vilka befintliga förbindelser som är tillgängliga för tillträde
 - c. produktionslokaler innefattande tillgängligt utrymme, tillgänglig kapacitet och uppgift om eventuella etablerings- och samlokaliseringshinder
 - d. nyanlagd fiber till slutkundsadresser vid den tidpunkt då Telia lämnat en beställningsbekräftelse på en godkänd order eller motsvarande, inklusive information om slutkundsadresser som beställt fiberanslutning men där leverans av fiberanslutning ännu inte har skett.
2. Telia ska även tillhandahålla information till befintliga grossistkunder avseende planerat underhåll, driftstörningar och fel samt förändringar i befintliga nät.

Telia ska informera om planerade nätförändringar som kan påverka befintliga grossistkunders tekniska utrustning som behövs för att realisera tillträde enligt detta beslut minst ett år innan förändringen ska genomföras.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

7. Skyldighet att tillämpa icke-diskriminerande villkor

1. Telia ska, vid tillhandahållande av fysiskt tillträde till företagets fiberaccessnät (skyldighet 1) samt vid tillhandahållande av operatörsbyte, stödsystem och information (skyldigheter 4–6), tillämpa icke-diskriminerande villkor enligt principen om lika insatsresurser (Eol).

Detta innebär att Telia ska tillhandahålla tillträdesprodukter, tillhörande faciliteter och information enligt ovan nämnda skyldigheter till tillträdande operatörer på samma villkor, inbegripet tjänsternas pris- och kvalitetsnivå, inom samma tidsramar och med samma system och processer, samt med samma grad av tillförlitlighet och prestanda som Telia tillhandahåller den egna slutkundsverksamheten.

2. Vid tillhandahållande av samlokalisering och backhaul-förbindelse (skyldigheter 2 och 3) gäller att Telia ska tillämpa icke-diskriminerande villkor enligt principen om likvärdiga resultat (EoO).

Detta innebär att Telia endast får använda andra system och processer för tillträdande operatörer än dem som tillhandahålls den egna slutkundsverksamheten, under förutsättning att dessa system och processer har jämförbara funktioner och jämförbart pris med dem som Telia tillhandahåller den egna slutkundsverksamheten.

3. Telia ska, vid tillhandahållande av tillträdesprodukter och -tjänster som efterfrågas av tillträdande operatörer, men som inte fyller någon funktion för Telias egen verksamhet, basera villkoren för tillhandahållandet på objektiva grunder, så att tillämpningen av villkoren inte medför nackdelar för tillträdande operatörer.
4. Telia får inte inom företaget vidareförmedla information som Telia får tillgång till i sin grossistverksamhet från och om tillträdande operatörer. Informationen får inte heller användas för annat än avsett ändamål.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 13 §§ LEK.

8. Skyldighet om rättvis och skälig prissättning

1. Telia ska vid tillhandahållande av tillträde enligt detta beslut tillämpa en rättvis och skälig prissättning. Med detta avses att Telias priser inte får vara högre än att de kan förväntas täcka kostnader för den infrastruktur som nyttjas av den tillträdande operatören och ge en rimlig avkastning på investerat kapital samt ett proportionerligt bidrag till gemensamma kostnader.

2. Rättvisa och skäliga priser enligt punkt 1 ska motsvara priser som är satta under konkurrens på jämförbara marknader, eller de faktiska eller uppskattade kostnader, inklusive avkastning, som är rimliga i det enskilda fallet.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 19 §§ LEK.

9. Skyldighet att offentliggöra ett externt referenserbjudande

1. Telia ska offentliggöra ett externt referenserbjudande för de tillträdesprodukter och -tjänster som företaget tillhandahåller för att efterleva skyldigheterna i detta beslut.
2. Av referenserbjudandet ska framgå vilka produkter eller tjänster som utgör reglerade tillträden enligt detta beslut.
3. Referenserbjudandet ska innehålla alla uppgifter och villkor som krävs för att tillträdande operatörer ska kunna tillgodogöra sig tillträde enligt detta beslut. Detta omfattar dels de uppgifter och villkor som följer av detta beslut, dels eventuellt andra villkor som Telia tillämpar eller andra uppgifter som behövs för att tillträdande operatörer ska kunna tillgodogöra sig tillträde enligt detta beslut.
4. Telia ska i referenserbjudandet åtminstone specificera och offentliggöra följande uppgifter:
 - a. en komplett och detaljerad beskrivning av de tillträdesprodukter och -tjänster som Telia tillhandahåller för att efterleva skyldigheterna i detta beslut. Redogörelsen ska innehålla uppgifter om vad tillträdet består av, uppdelat i komponenter i enlighet med marknadens behov
 - b. tekniska villkor avseende de erbjudna tillträdesprodukterna och -tjänsterna, inklusive information om var i nätet tillträde kan erhållas och med vilken utrustning
 - c. villkor och rutiner för tillgång till relevant information för att kunna sluta avtal om tillträde enligt detta beslut
 - d. villkor och rutiner för samlokalisering och annat tillträde till produktionslokaler, inklusive reservation av tillhörande faciliteter och inspektion av produktionslokaler

- e. villkor och rutiner för beställning, leverans (inklusive leveranstider och frister för svar på begäran om leverans) och tillvägagångssätt vid operatörsbyte
- f. servicenivåavtal och servicenivågarantier för tjänstens kvalitet, tillgänglighet och driftssäkerhet samt underhåll, felavhjälpning och support
- g. villkor och rutiner för tillgång till och användning av stödsystem (inklusive system för beställning, leverans, underhåll, felavhjälpning, support och fakturering) samt information om var dokumentation och manualer för stödsystem finns tillgängligt
- h. priser för var och en av de erbjudna tillträdesprodukterna och -tjänsterna. Prissättningen ska vara uppdelad på de olika komponenter som ingår i tillträdet, inklusive förekommande rabatter och rabattens beräkningsgrund
- i. villkor för betalning och fakturering
- j. villkor och rutiner vid tillfälligt avbrott av nätåtkomst
- k. villkor och rutiner gällande förändringar i befintligt tillträde samt förändringar i stödsystem som påverkar tillträdande operatörer, inklusive villkor och rutiner för nödvändiga kompatibilitetstester
- l. villkor för ansvarsfördelning för underhåll, felavhjälpning och support, inklusive uppkomna kostnader
- m. villkor för krav på ekonomisk säkerhet för fördelning av ekonomisk risk mellan Telia och grossistkund
- n. villkor för giltighetstid, omförhandling och uppsägning av avtal samt vilka avtalsbrott som kan leda till uppsägning
- o. villkor för avtalsvite vid avvikelse från avtal
- p. rutiner för ändringar i produkt- och tjänsteutbudet som kan ske utan omförhandling, inklusive frister för sådana ändringar
- q. rutiner för klagomåls- och tvistlösningsförfarande.

5. Telia ska hålla referenserbjudandet tillgängligt på sin webbplats.
6. Skyldigheten att offentliggöra referenserbjudande innefattar också att Telia, vid eventuell revidering av ett referenserbjudande, ska tillgängliggöra ett arkiv över tidigare gällande referenserbjudanden i sin helhet. Av arkivet ska framgå under vilken tidsperiod referenserbjudandena var giltiga samt vilka förändringar som genomförts i jämförelse med tidigare versioner.
7. Telia ska offentliggöra förändringar av villkor i referenserbjudandet senast 90 dagar innan förändringen är avsedd att träda i kraft. Fristen om 90 dagar gäller dock inte sänkning av pris. Fristen om 90 dagar gäller inte heller när Telia ändrar referenserbjudandet till följd av PTS beslut eller till följd av domstolsavgöranden.
8. Telia ska offentliggöra ett externt referenserbjudande senast en månad från och med dagen som detta beslut träder i kraft.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8, 12 och 18 §§ LEK.

Hur beslutet ska gälla

1. PTS förordnar enligt 15 kap. 5 § LEK att detta beslut ska gälla omedelbart.

När det gäller Telias tillhandahållande av tillträde som omfattas av skyldigheter i detta beslut, gäller skyldigheterna från och med dagen som detta beslut träder i kraft oavsett när de avtal som ligger till grund för tillhandahållandet av tjänsterna har ingåtts.

2. Detta beslut innebär att PTS beslut av den 19 februari 2015, dnr 11-9306, och PTS ändringsbeslut av den 18 september 2018, dnr 17-8944, den 8 juni 2020, dnr 15-7200 samt den 7 juni 2021, dnr 21-590, i den del de besluten avser skyldigheter för Telia som avser företagets fiberaccessnät, upphör att gälla från dagen som detta beslut träder i kraft.

Innehåll

PTS avgörande	2
Avgränsning av relevant marknad	2
Fastställande av marknad som kan bli föremål för förhandsreglering	2
Fastställande av företag med betydande marknadsinflytande	2
Åläggande av skyldigheter	2
Hur beslutet ska gälla	10
Skäl för PTS beslut.....	14
1. Avgränsning av relevant marknad	14
2. Fastställande av att förhandsreglering är motiverad på den relevanta marknaden.....	14
3. Fastställande av att Telia har betydande marknadsinflytande på den relevanta marknaden	15
3.1 Detta beslut avser Telia	15
3.1.1 Den ekonomiska enhetens princip	15
3.1.2 Beslutet omfattar Telia Company AB och berörda dotterbolag.....	16
3.2 Utgångspunkter för bedömningen om Telia har betydande marknadsinflytande	17
3.3 PTS bedömning av om Telia har betydande marknadsinflytande på den relevanta marknaden	17
3.3.1 Flera omständigheter talar för att Telia har betydande marknadsmakt.....	17
3.3.2 Telias affärsmodell eller utbud av kommersiellt tillträde talar inte emot att Telia har betydande marknadsinflytande	18
3.3.3 Det saknas återhållande effekter som begränsar Telias marknadsmakt.....	19

3.4	PTS fastställer att Telia har betydande marknadsinflytande på den relevanta marknaden	20
4.	Det finns skäl att ålägga skyldigheter för Telia	20
4.1	Skyldighet att tillhandahålla fysiskt tillträde till fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus	21
4.1.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	22
4.1.2	Val av tillträdesskyldighet.....	23
4.1.3	Omfattning av skyldigheten.....	27
4.2	Skyldighet att tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter	29
4.2.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	29
4.2.2	Omfattning av skyldigheten.....	31
4.3	Skyldighet att tillhandahålla backhaul-förbindelse	33
4.3.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	33
4.3.2	Omfattning av skyldigheten.....	35
4.4	Skyldighet att tillhandahålla operatörsbyte	35
4.4.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	36
4.4.2	Omfattning av skyldigheten.....	36
4.5	Skyldighet att tillhandahålla stödsystem	38
4.5.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	40
4.5.2	Omfattning av skyldigheten.....	41
4.6	Skyldighet att tillhandahålla information	43
4.6.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	44
4.6.2	Omfattning av skyldigheten.....	45
4.7	Skyldighet att tillämpa icke-diskriminerande villkor.....	47
4.7.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	48
4.7.2	Omfattning av skyldigheten.....	49
4.8	Skyldighet om rättvis och skälig prissättning.....	52
4.8.1	Skäl för åläggande av skyldigheten.....	52
4.8.2	Val av prisskyldighet.....	53

4.8.3	<i>Omfattning av skyldigheten</i>	59
4.9	Skyldighet att offentliggöra ett externt referenserbjudande	62
4.9.1	<i>Skäl för åläggande av skyldigheten</i>	65
4.9.2	<i>Omfattning av skyldigheten</i>	66
4.10	Skyldigheter enligt PTS tidigare beslut.....	67
5.	Hur beslutet ska gälla	70
6.	Underrättelse om överklagande	71

Bilaga 1 – Marknadsanalys

Skäl för PTS beslut

1. Avgränsning av relevant marknad

PTS avgränsar i detta beslut den relevanta produktmarknaden till lokalt (fysiskt och virtuellt) tillträde till Telias fibernät som ansluter enfamiljshus. Med enfamiljshus avses bostadshus som omfattar 1–2 hushåll.

PTS avgränsar den relevanta geografiska marknaden till att omfatta Telias samlade innehav av fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus.

Den ovan avgränsade relevanta produkt- och geografiska marknaden benämns fortsättningsvis tillsammans även som den relevanta marknaden.

Grunderna för PTS avgränsning av den relevanta marknaden redovisas i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 3 och 4.

2. Fastställande av att förhandsreglering är motiverad på den relevanta marknaden

PTS redovisar i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 6, sin bedömning att marknaderna i Sverige för lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus generellt sett har sådana särdrag att det enligt 5 kap. 5 § första stycket och 6 § LEK kan vara motiverat att införa förhandsreglering. PTS finner i detta beslut att samma bedömning gäller för den i detta beslut avgränsade relevanta marknaden.

PTS slutsats är alltså att marknaden för lokalt tillträde till Telias samlade innehav av fibernät som ansluter enfamiljshus har sådana särdrag att det enligt 5 kap. 5 § första stycket och 6 § LEK kan vara motiverat att införa förhandsreglering.

3. Fastställande av att Telia har betydande marknadsinflytande på den relevanta marknaden

3.1 Detta beslut avser Telia

Den i detta beslut avgränsade marknaden omfattar lokalt tillträde till Telias samlade innehav av fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus. Detta beslut avser därför Telia.

Företaget har organiserat verksamheten i olika juridiska personer i Sverige, vilka tillsammans på ett eller annat sätt bedriver verksamhet på den relevanta marknaden eller angränsande grossist- och slutkundsmarknader.

3.1.1 Den ekonomiska enhetens princip

Det subjekt vars inflytande på en marknad ska bedömas är enligt 5 kap. 7 § LEK ett företag. Begreppet *företag* i den mening som avses i de EU-rättsliga och svenska konkurrensreglerna omfattar en ekonomisk enhet som består av en enhetlig organisation med personal samt materiella och immateriella tillgångar, vilken på ett varaktigt sätt strävar efter att uppnå ett bestämt ekonomiskt mål. Ett moderbolag anses ingå i samma ekonomiska enhet som dotterbolagen när dotterbolagen inte självständigt bestämmer sina marknadsbeteenden utan endast verkställer moderbolagets instruktioner.

I ett företag kan alltså flera juridiska personer ingå och samtliga dessa juridiska personer behöver inte, i vart fall inte direkt, bedriva verksamhet på den relevanta marknad som är aktuell för reglering. Även verksamhet utanför den avgränsade marknaden kan ha betydelse för företagets möjligheter att agera på denna marknad.

3.1.2 Beslutet omfattar Telia Company AB och berörda dotterbolag

Telia Company AB är moderbolag i Telia-koncernen. Företaget är noterat både på Stockholmsbörsen och Helsingforsbörsen. Största ägare är den svenska staten (41,1 procent per den 31 december 2025).¹ Företaget har sitt säte i Solna.

Telia är ett vertikalt integrerat företag och erbjuder en rad olika tjänster på slutkundsmarknader inom telefoni och bredband via fiber- och mobila nät.² Företagets tjänster på olika slutkundsmarknader riktar sig till kunder på både privat- och företagsmarknaden. Telia har organiserat verksamheten i ett flertal juridiska personer, vilka tillsammans på ett eller annat sätt bidrar till produktionen av bredbandstjänster och försäljning på slutkunds- och grossistmarknaderna. I Sverige är företaget, vid dagen för detta beslut, organiserat enligt följande huvudsakliga struktur:

- Telia Company AB, org.nr 556103-4249, är moderbolag till det (helägda) bolaget Telia Sverige AB som i sin tur äger bolaget Skanova AB (helägt). Telia Company AB äger även Zitius Service Delivery Aktiebolag (helägt).
- Telia Sverige AB, org.nr 556430-0142, äger det fasta nätets aktiva tillgångar och förfogar över det svenska fasta nätets produktionslokaler. I Sverige svarar bolaget för bland annat produktionsverksamheten för tjänster i fasta nät och erbjuder försäljning av reglerade och oreglerade fasta nättjänster, såsom kapacitetstjänster, till grossistkunder. Bolaget bedriver verksamhet som kommunikationsoperatör i Telias nät, under varumärket Telia Öppen Fiber. Vidare svarar bolaget för slutkunds försäljning av fasta och mobila tjänster och köper nättjänster för sin verksamhet från Skanova AB.
- Skanova AB, org.nr 556446-3734, äger de passiva tillgångarna i Telias svenska fasta nät (accessnät och transportnät), dvs. bolaget äger bland annat fiberledningar samt kanalisation och annan fysisk infrastruktur. Bolaget bedriver verksamhet med försäljning på grossistnivå till externa operatörer samt till Telia Sverige AB. Skanova AB erbjuder även samlokalisering och inplacering av utrustning. Verksamheten bedrivs under varumärket Telia Wholesale.

¹ <https://www.teliacompany.com/sv/artiklar/aktieinnehav> (2026-03-09).

² Inom mobilt bredband äger Telia ett 4G- och 5G-nät. Sedan 2001 har Telia haft ett samarbete med Tele2 Sverige AB (Tele2) där infrastruktur företaget Svenska UMTS-nät AB bildades i syfte att bygga, äga och driva Telias och Tele2:s gemensamma 3G-nät. Detta gemensamma 3G-nät avvecklades vid utgången av 2025, se pressmeddelanden från Telia och Tele2:

<https://press.telia.se/pressreleases/telia-och-tele2-avvecklar-det-gemensamt-aegda-3g-naetet-2505806>; <https://www.tele2.com/sv/media/pressmeddelanden/2018/tele2-och-telia-accelererar-overgangen-fran-3g-till-4g/> (2026-03-09).

- Zitius Service Delivery Aktiebolag, org.nr 556642-8339, bedriver verksamhet som kommunikationsoperatör i andra nät än Telia-ägda nät.

Telia Company AB, Telia Sverige AB, Skanova AB och Zitius Service Delivery Aktiebolag ska enligt PTS bedömning anses utgöra en och samma ekonomiska enhet, dvs. de ingår i ett och samma företag ("Telia"). Det är följaktligen Telias, dvs. moderbolaget Telia Company AB:s och berörda dotterbolags, totala marknads makt som ska ligga till grund för bedömningen av företagets inflytande på den i detta beslut avgränsade relevanta marknaden.

3.2 Utgångspunkter för bedömningen om Telia har betydande marknadsinflytande

PTS beskriver i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 7, den metod som myndigheten ska tillämpa vid SMP-bedömningen, dvs. bedömningen av om ett företag har betydande marknadsinflytande på den relevanta marknaden.³ PTS gör i det avsnittet även en generell bedömning av de olika kriterier som beaktas i SMP-bedömningen.

I detta avsnitt undersöker PTS, med beaktande av vad som anges i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 7, om Telia har betydande marknadsinflytande på den i detta beslut avgränsade relevanta marknaden.

3.3 PTS bedömning av om Telia har betydande marknadsinflytande på den relevanta marknaden

3.3.1 Flera omständigheter talar för att Telia har betydande marknads makt

Telias samlade fiberaccessnät ansluter cirka 600 000 enfamiljshus.⁴ Företagets marknadsandel på den i detta beslut avgränsade relevanta marknaden uppgår till 100 procent (monopol).

Marknadsandelar utgör en bra första indikation på marknadsstrukturen och företagets ställning på marknaden.⁵ Enligt konkurrensrättslig praxis utgör marknadsandelar över 65 procent en stark presumtion för dominans.⁶ PTS

³ SMP står för *Significant Market Power*.

⁴ Exakt uppgift redovisas inte med hänvisning till 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Antalet innefattar även enfamiljshus som är anslutna till Telias accessnät men där Telias nät inte når hela vägen fram till slutanvändarens bostad.

⁵ Kommissionens riktlinjer för marknadsanalyser och bedömning av betydande marknadsinflytande inom ramen för EU:s regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (2018/C 159/01) (nedan kallade SMP-riktlinjerna), p. 54; se även Meddelande från kommissionen – Vägledning om kommissionens prioriteringar vid tillämpningen av artikel 82 i EG-fördraget på företags missbruk av dominerande ställning genom utestängande åtgärder (2009/C 45/02), p. 13.

⁶ Jfr prop. 2002/03:110, *Lag om elektronisk kommunikation, m.m.*, s. 276.

konsterarar därför att Telias marknadsandel utgör en mycket stark presumtion för att Telia har ett betydande marknadsinflytande på den relevanta marknaden.

Det är förenat med höga kostnader att bygga ut fiberaccessnät till enfamiljshus. De kommersiella hindren är särskilt höga när ett fibernät redan har byggts ut till enfamiljshus i ett område, eftersom både försäljningsvolym och marginaler kan förväntas bli lägre än vid nyetablering. När fibernäten väl är utbyggda till enfamiljshus i ett visst område sker det därför mycket sällan att någon annan nätägare anlägger ett parallellt nät i samma område. Dessa förhållanden förväntas inte att förändras i det framåtblickande perspektivet.

Accessnät är den svåraste delen av ett nät att replikera eftersom de icke-återvinningsbara investeringar som behöver göras är stora i förhållande till antalet potentiella slutanvändare.⁷ PTS finner därför att Telia har kontroll över infrastruktur som är svår för potentiella konkurrenter att replikera.

PTS slutsats är därför att det föreligger betydande hinder för marknadsinträde på den relevanta marknaden och att det inte förekommer något potentiellt konkurrenstryck som begränsar Telias marknadsmakt.

Sammanfattningsvis konstaterar PTS att det, utöver företagets marknadsandel, finns flera omständigheter som talar för att Telia har betydande marknadsinflytande på den i detta beslut avgränsade relevanta marknaden.

3.3.2 Telias affärsmodell eller utbud av kommersiellt tillträde talar inte emot att Telia har betydande marknadsinflytande

Telia tillhandahåller egna bredbandstjänster till slutanvändare. Till enfamiljshus sker detta främst via egen kommunikationsoperatör, i konkurrens med andra tjänsteleverantörer. Telia kan därför ha incitament att diskriminera sina konkurrenter i efterföljande led, och gynna sin egen slutkundsverksamhet. Även om det inte nödvändigtvis är fallet är vertikal integration något som typiskt sett ökar ett företags möjlighet att utöva marknadsmakt. Telias slutkundsverksamhet är också betydande och företaget har en relativt sett hög marknadsandel totalt på de svenska slutkundsmarknaderna.

⁷ Jfr Kommissionens rekommendation (EU) 2020/2245 av den 18 december 2020 om relevanta produkt- och tjänstemarknader inom området elektronisk kommunikation vilka kan komma i fråga för förhandsreglering enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (rekommendationen om relevanta marknader), p. 30.

Telia är, enligt PTS beslut⁸, sedan 2010 skyldigt att tillhandahålla lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus. Utan förhandsreglering finns det risk att Telia inte skulle tillhandahålla sådant tillträde. Vid sidan av reglerat lokalt tillträde till enfamiljshus tillhandahåller Telia på frivillig basis kommunikationsoperatörstillträde. Som beskrivs i bland annat Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 5.3, anser PTS inte att denna typ av tillträde motsvarar lokalt tillträde och leder till tillräckligt effektiv konkurrens i slutkundsledet.

PTS bedömer därför att varken Telias affärsmodell eller företagets kommersiella tillhandahållande av tillträden på kommunikationsoperatörsnivå talar mot att företaget ska anses ha betydande marknadsinflytande på den i detta beslut avgränsade relevanta marknaden.

3.3.3 Det saknas återhållande effekter som begränsar Telias marknadsmakt

Motverkande köparmakt avser kunders förmåga att begränsa ett företags marknadsmakt.⁹ För att det ska föreligga köparmakt som kan motverka marknadsinflytande på marknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus måste grossistkunderna vara kommersiellt viktiga för nätägaren i fråga. Dessutom krävs att grossistkunderna antingen har möjlig tillgång till alternativa nätägare eller själva har möjlighet att anlägga fibernät.

Telia har en egen betydande verksamhet på slutkunds nivå. Telia kan alltså erbjuda sina tjänster oberoende av andra tjänsteleverantörer. Grossistkunderna har på den relevanta marknaden inte heller tillgång till en alternativ leverantör av grossisttillträde. PTS bedömer därför att Telias kunder inte har sådan köparmakt som begränsar Telias möjlighet att agera oberoende av sina konkurrenter, kunder och slutanvändare och därmed utöva marknadsmakt på den relevanta marknaden.

Mot bakgrund av vad som redovisats i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 3 och 5, om eventuellt konkurrenstryck från bredbandstjänster via mobilnät gör PTS också bedömningen att mobilt bredband inte utövar ett tillräckligt effektivt indirekt konkurrenstryck som begränsar Telias marknadsmakt genom att ge upphov till prisåterhållande effekter.

⁸ PTS beslut den 24 maj 2010, dnr 07-11757/23, och PTS beslut den 19 februari 2015, dnr 11-9306.

⁹ Commission staff working document accompanying the document Communication from the Commission on Guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the EU regulatory framework for electronic communications networks and services, SWD(2018) 124 final (förklaringsdokumentet till SMP-riktlinjerna), s. 29 f.

Sammanfattningsvis bedömer PTS att det inte finns några omständigheter eller återhållande effekter som i någon relevant utsträckning begränsar Telias förmåga att utöva betydande marknadsinflytande på den i detta beslut avgränsade relevanta marknaden. Telia har såväl möjlighet som incitament att höja priserna i grossistledet på ett sätt som kan hämma konkurrensen på slutkundsmarknaden och drabba slutanvändarna negativt.

3.4 PTS fastställer att Telia har betydande marknadsinflytande på den relevanta marknaden

Med beaktande av det ovan anförda bedömer PTS att Telia har betydande marknadsinflytande. PTS fastställer därför enligt 5 kap. 5 § andra stycket LEK att Telia har ett sådant betydande marknadsinflytande som avses i 5 kap. 7 § LEK på den i detta beslut avgränsade marknaden för lokalt tillträde till Telias fibernät som ansluter enfamiljshus.

4. Det finns skäl att ålägga skyldigheter för Telia

PTS har fastställt att Telia har betydande marknadsinflytande på den i detta beslut avgränsade relevanta marknaden, vilken har sådana särdrag att det är motiverat att införa förhandsreglering. Det finns därför enligt 5 kap. 8 § LEK skäl att ålägga Telia skyldigheter.

I detta avsnitt redogör PTS för de skyldigheter som myndigheten, enligt 5 kap. 12–21 §§ LEK, genom detta beslut ålägger Telia på marknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus, och skälen för detta. En allmän beskrivning av olika skyldigheter och om kraven på att sådana ska vara nödvändiga och proportionella finns i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 8.

I detta beslut använder PTS begreppet ”tillträdande operatör” eller ”grossistkund” för den som ges tillträde till Telias nät och tillhörande faciliteter.

PTS nu aktuella beslut om skyldigheter för Telia innebär att skyldigheterna i PTS beslut av den 19 februari 2015¹⁰ (nedan kallat "PTS beslut från 2015" eller "beslutet från 2015") och ändringsbeslut av den 8 juni 2020¹¹ (nedan kallat "PTS ändringsbeslut från 2020" eller "ändringsbeslutet från 2020") upphävs. Vissa tidigare ålagda skyldigheter åläggs inte på nytt i detta beslut, medan vissa skyldigheter ändras i sin omfattning. I skälen till respektive skyldighet nedan redogör PTS för sådana skillnader, i den mån det inte är fråga om mindre eller redaktionella ändringar. Skyldigheterna i beslutet från 2015 och ändringsbeslutet från 2020 beskrivs även i avsnitt 4.10 nedan.

4.1 Skyldighet att tillhandahålla fysiskt tillträde till fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus

1. Telia ska vid varje rimlig begäran från en annan operatör tillhandahålla fysiskt tillträde till företagets fiberaccessnät.
2. Vid tillhandahållande av fysiskt tillträde gäller följande.
 - a. Telia ska inom ett upptagningsområde för en produktionslokal tillhandahålla tillträde till fiberaccessnät i och mellan följande punkter:
 - i. en optisk distributionsram (ODF) i berörd produktionslokal
 - ii. anslutningspunkten hos slutanvändaren, eller motsvarande anslutningspunkt i Telias nät.
 - b. Telia ska från varje aktuell tillträdespunkt kunna tillhandahålla fysiskt tillträde till minst två operatörer.
 - c. Om Telia väljer att tillhandahålla tillträde för andra operatörer i en särskild anordnad ODF, ska denna vara belägen i direkt anslutning till de tillträdespunkter där Telia är ålagt att tillhandahålla tillträde.
3. En operatörs begäran om tillträde enligt detta beslut är rimlig och ska beviljas om inte Telia kan visa att det finns objektiva godtagbara skäl för att avslå begäran.

Sådana skäl innefattar tekniska eller rättsliga hinder för att genomföra tillträdet, risk för att Telias nät, dess användare eller något allmänt intresse av särskild betydelse skadas, risk för att nätets drift äventyras, otillräckliga uppgifter från den

¹⁰ PTS beslut den 19 februari 2015, dnr 11-9306-284.

¹¹ PTS beslut den 8 juni 2020, dnr 15-7200-844.

tillträdande operatören som är nödvändiga för tillträdet och som den tillträdande operatören har tillgång till, intrång i tredje parts rättigheter eller andra förhållanden som gör att det är oskäligt att tillhandahålla tillträdet.

4. Om Telia avser att avslå en operatörs begäran om tillträde enligt detta beslut ska Telia utan dröjsmål skriftligen upplysa operatören om detta och ange skälen. Det åligger Telia att visa att samtliga rimliga möjligheter att tillgodose en begäran är uttömda.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

4.1.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

Enligt 5 kap. 16 § LEK får en SMP-operatör åläggas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande faciliteter i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster.

De konkurrensproblem som en tillträdesskyldighet syftar till att motverka har beskrivits i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 8.4.1. I grunden handlar det om att en SMP-operatörs nätinфраstruktur i accessnätet utgör en flaskhalsresurs som det är svårt för andra operatörer att replikera. En skyldighet att tillhandahålla tillträde till nätinфраstrukturen har därför normalt ansetts vara nödvändig för att komma till rätta med de konkurrensproblem som kan uppstå om SMP-operatören vägrar att upplåta tillträde till sitt nät, och för att ge konkurrerande operatörer nödvändiga förutsättningar att träda in på slutkundsmarknaden.

Telia har betydande marknadsinflytande på grossistmarknaden för lokalt tillträde till företagets fibernät som ansluter enfamiljshus och kan, som fastställs i avsnitt 3.3, i betydande utsträckning agera oberoende av sina kunder och konkurrenter.

Telia har dessutom förmåga att gynna den egna kommunikationsoperatörs- och slutkundsverksamheten. Om Telia skulle sluta leverera lokalt tillträde till sitt fibernät som ansluter enfamiljshus på rimliga villkor, finns en risk att konkurrensen på slutkundsmarknaden försämras.

PTS anser därför att det fortsatt behövs en skyldighet för att säkerställa att andra operatörer får lokalt tillträde till Telias fibernät som ansluter enfamiljshus och kan använda det för att konkurrera om att leverera bredbandstjänster till slutanvändarna.

4.1.2 Val av tillträdesskyldighet

Fysiskt tillträde är den grundläggande tillträdesskyldigheten på marknaden för lokalt tillträde till fibernät. Under vissa omständigheter kan dock en virtuell tillträdesskyldighet vara mer lämplig (se vidare Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 8.4.1.2). Enligt 5 kap. 17 § ska PTS dessutom pröva om bland annat en skyldighet om tillträde till anläggningsinfrastruktur (s.k. kanalisationskyldighet) i stället kan vara tillräcklig för att främja konkurrensen och slutanvändarnas intressen.

I det följande prövar PTS därför om det finns skäl att fortsätta ålägga Telia en skyldighet om lokalt fysiskt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus, samt om det finns behov av en ny skyldighet om lokalt virtuellt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus. Detta ska ske med beaktande av den tillträdesskyldighet som gällt för Telia sedan den 24 maj 2010 och av aktuella marknadsförhållanden, samt om en kanalisationskyldighet kan vara tillräcklig.

4.1.2.1 Skyldighet om lokalt fysiskt tillträde till Telias fibernät har gällt sedan den 24 maj 2010

Telia har sedan 2010 varit ålagd en skyldighet om lokalt fysiskt tillträde till fibernät.¹² Skyldigheten upprätthölls i PTS beslut från 2015.¹³

Med ett fysiskt tillträde får grossistkunderna full kontroll över vidareförädlingen av slutkundstjänsten och kan producera elektroniska kommunikationstjänster till slutanvändare med stor möjlighet till differentiering. Det innebär till exempel att grossistkunden själv kan välja kvalitetsparametrar för sina bredbandstjänster. Fysiskt tillträde bidrar också till att främja grossistkundernas investeringar i aktiv nätutrustning.

Genom skyldigheten att tillhandahålla lokalt fysiskt tillträde har andra operatörer haft en tydlig och förutsägbar möjlighet att använda sig av Telias fiberaccessnät för att erbjuda elektroniska kommunikationstjänster och därmed konkurrera med Telia på slutkundsmarknaden till nytta för slutanvändarna.

¹² PTS beslut den 24 maj 2010, dnr 07-11757/23 (nedan kallat "PTS beslut från 2010" eller "beslutet från 2010").

¹³ Både PTS beslut från 2010 och PTS beslut från 2015 avsåg lokalt fysiskt tillträde till fibernät som ansluter både flerfamiljs- och enfamiljshus.

4.1.2.2 *En skyldighet om lokalt fysiskt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus behövs fortfarande*

Telias accessnät är en flaskhalsresurs som svårligen kan replikeras av andra operatörer. En skyldighet att tillhandahålla lokalt fysiskt tillträde är därför nödvändig för att göra det möjligt för tjänsteleverantörer att på en lågt förädlad nivå träda in på slutkundsmarknaden och konkurrera om att leverera bredbandstjänster i Telias nät.

Det måste dock finnas en jämvikt mellan grossistkunders rätt att få tillträde till nätdelar som är nödvändiga för att erbjuda konkurrerande tjänster och nätägarens rätt att utnyttja sin infrastruktur för egen del. Det är därför viktigt att tillträdes omfattning inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med förhandsregleringen och LEK, dvs. att uppnå en hållbar konkurrenssituation.

För Telia innebär skyldigheten att tillhandahålla lokalt fysiskt tillträde till företagets fibernät som ansluter enfamiljshus visserligen en inskränkning av möjligheten att utnyttja sin infrastruktur. Tillhandahållandet medför också kostnader för Telia. Det finns dock inte något mindre ingripande alternativ för att uppnå syftet med regleringen. Telia har också sedan 2010 tillhandahållit lokalt fysiskt tillträde till sitt fibernät och har system och processer för detta. Telias fibernät är byggt för att möjliggöra fysiskt tillträde.¹⁴

PTS finner sammantaget att fördelarna för konkurrensen och slutanvändarna uppväger det intrång i Telias verksamhet som skyldigheten medför. PTS bedömer inte att nätets funktion eller tekniska säkerhet äventyras till följd av denna skyldighet.¹⁵

Mot bakgrund av vad som anförts ovan gör PTS bedömningen att det är nödvändigt och proportionellt att fortsätta ålägga Telia en skyldighet att tillmötesgå varje rimlig begäran från en annan operatör om lokalt fysiskt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus.

¹⁴ Telias svar på PTS informationsinsamling den 2 september 2024, dnr 23-27637-194.

¹⁵ Jfr prop. 2021/22:136, *Genomförande av direktivet om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation*, s. 200–201.

4.1.2.3 En skyldighet om lokalt virtuellt tillträde bedöms inte vara nödvändig

En skyldighet att tillhandahålla lokalt virtuellt tillträde till fibernät (eng. *Virtual Unbundled Local Access*, VULA) kan vara ett alternativ i de fall där den lokala accessnoden inte har tillräckligt stora utrymmen för att medge samlokalisering av tillträdande operatörers aktiva utrustning. En sådan tillträdesskyldighet kan även behövas när nätet är byggt med en s.k. punkt-till-multipunktstruktur (eng. *Passive Optical Network*, PON), något som dock förekommer i begränsad utsträckning i Sverige.

PTS ansåg i beslutet från 2015 att det varken var lämpligt eller proportionellt att ålägga Telia en skyldighet att erbjuda lokalt virtuellt tillträde till företagets fibernät. Detta motiverades med att en lokal fysisk tillträdesskyldighet ligger på en lägre förädlingsnivå, och att PTS sedan 2010 hade ålagt Telia en sådan skyldighet som fungerat både ekonomiskt och tekniskt.¹⁶

Telia har byggt sitt fibernät för att möjliggöra lokalt fysiskt tillträde och uppfylla skyldigheten som gällt sedan 2010. Möjligheterna för Telia att erbjuda lokalt fysiskt tillträde till fibernät ökar dessutom när näten moderniseras, på grund av att utrymme frigörs i den lokala accessnoden när föråldrad utrustning byts ut. Detta innebär att många accessnoder får ny utrustning som tar mindre plats, drar mindre kraft och kräver mindre kyla och ventilation.¹⁷ Telia har uppgett att om äldre nätdelar byts ut mot PON-struktur, påverkas inte heller möjligheten att erbjuda lokalt fysiskt tillträde.¹⁸ Mot bakgrund av detta anser PTS att det inte heller fortsättningsvis behövs någon skyldighet för Telia att erbjuda VULA.

PTS bedömer därför att det varken är nödvändigt eller proportionellt att ålägga Telia en skyldighet om VULA till fibernät som ansluter enfamiljshus.

4.1.2.4 En skyldighet om tillträde till anläggningsinfrastruktur är inte tillräcklig eller nödvändig

PTS ska enligt 5 kap. 17 § andra stycket LEK också bedöma om konkurrensen och slutanvändarnas intressen i stället kan främjas genom åläggande enbart av skyldigheter enligt 5 kap. 15 § LEK eller av skyldigheter på närliggande marknader. Enligt 5 kap. 15 § LEK får en SMP-operatör åläggas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av sådan infrastruktur som används för att anlägga ett elektroniskt kommunikationsnät, s. k. anläggningsinfrastruktur eller kanalisation.

¹⁶ PTS beslut från 2015, avsnitt 6.2.4.

¹⁷ Telias svar på PTS informationsinsamling den 2 september 2024, dnr 23-27637-194.

¹⁸ Tjänsteanteckning möte med Telia den 23 september 2024, dnr 23-27637-209.

I beslutet från 2015 ålade PTS Telia en sådan skyldighet att upplåta kanalisation i stationsområdena för Telias accessnät i de fall som företaget inte kunde ge lokalt tillträde till fibernätet.

PTS upphävde i beslutet från 2020 kanalisationsskyldigheten eftersom det enligt PTS kännedom saknades efterfrågan på en sådan skyldighet på den svenska marknaden, vilket antogs bero på att fibernätinfrastrukturen redan var utbyggd i stora delar av Sverige. Skyldigheten hade också stora materiella likheter med skyldigheten att ge tillträde till fysisk infrastruktur enligt lag (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät (utbyggnadslagen).

PTS gör fortfarande bedömningen att det inte finns någon efterfrågan på en särskild kanalisationsskyldighet på den svenska marknaden, eftersom fibernäten nu är väl utbyggda i stora delar av landet och det inte är aktuellt med paralleletablering i accessnäten. EU:s förordning om gigabitinfrastruktur¹⁹ har börjat tillämpas från och med den 12 november 2025 och ersätter därmed utbyggnadsdirektivet²⁰ och utbyggnadslagen (se vidare Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 8.4.2). Det innebär att operatörer fortfarande kan begära tillträde till kanalisation även om detta beslut inte innehåller någon sådan skyldighet.

PTS finner därför inte skäl att återinföra en skyldighet om att ge tillträde till anläggningsinfrastruktur.

4.1.2.5 Slutsatsen är att en skyldighet om lokalt fysiskt tillträde till fibernät är tillräcklig

Mot bakgrund av det ovan anförda är det PTS bedömning att en fortsatt skyldighet för Telia att tillhandahålla lokalt fysiskt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus är nödvändig och proportionell för att säkerställa att andra operatörer kan använda Telias fibernät för att konkurrera om att tillhandahålla bredbandstjänster till slutanvändarna.

En skyldighet att tillhandahålla VULA vore däremot inte ändamålsenlig eller nödvändig. Att återinföra en kanalisationsskyldighet är inte heller tillräckligt eller nödvändigt för att komma till rätta med konkurrensproblemen.

¹⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1309 av den 29 april 2024 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk kommunikation, om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av direktiv 2014/61/EU (Gigabitinfrastrukturförordningen).

²⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU av den 15 maj 2014 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation.

4.1.3 Omfattning av skyldigheten

Tillträdesskyldigheten innebär att Telia ska lämna tillträde i vissa punkter i nätet, så att tillträdet begränsas till vad som krävs för att en operatör ska kunna använda resurserna lika effektivt som Telia.

För att ett lokalt fysiskt tillträde ska vara ändamålsenligt och kunna bidra till målet om ökad konkurrens mellan tjänsteleverantörer, måste minst två grossistkunder kunna få tillträde från respektive tillträdespunkt i nätet. Annars finns risk för att det reglerade tillträdet inte bidrar till effektiv konkurrens på slutkundsmarknaden.

PTS bedömer att Telia fortsatt, vid varje rimlig begäran från en annan operatör, ska tillhandahålla fysiskt tillträde till befintligt fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus. Tillträdet ska avse den fysiska förbindelsen i form av ett fiberpar eller en enkelfiber som förbinder tillträdespunkten och anslutningspunkten hos slutanvändaren.

Tillträde till fiberaccessnät sker i den optiska distributionsramen (ODF)²¹ som är placerad i den berörda produktionslokalen. Med produktionslokal avses det utrymme där ODF är placerad, vilket även kan vara ett teknikskåp.

Det kan förekomma att den sista nätsträckan fram till anslutningspunkten hos slutanvändaren består av ett områdesnät som inte ägs av Telia. I dessa fall ska tillträdet i stället avse Telias förbindelse fram till den anslutningspunkt där Telias nät ansluter till områdesnätet.

Telia ska därmed tillhandahålla fysiskt tillträde till fiberaccessnät inom ett upptagningsområde för en produktionslokal i och mellan följande punkter:

- en ODF i berörd produktionslokal
- anslutningspunkten hos slutanvändaren, eller motsvarande anslutningspunkt i Telias nät.

Om Telia väljer att tillhandahålla tillträde för andra operatörer i en särskild anordnad ODF för detta syfte, ska denna vara belägen i direkt anslutning till de punkter där Telia har ålagts att tillhandahålla tillträde.

4.1.3.1 Särskilt om rimlig begäran om tillträde

Det följer av tillträdesskyldigheten att tillträde ska lämnas vid varje rimlig begäran. För att förutsägbarhet och tydlighet ska uppnås finns det därför skäl att i aktuell skyldighet föreskriva vissa generella kriterier för när en begäran är att betrakta som rimlig.

²¹ Eng. *Optical Distribution Frame*.

Telia får bara neka en begäran om tillträde om det finns objektiva godtagbara skäl och måste alltid motivera varför det inte är möjligt att gå en begäran till mötes. Härigenom begränsas Telias möjligheter att förhindra tillträdande operatörer från att konkurrera med Telia på slutkundsmarknaden genom att utan närmare motivering avslå en begäran om tillträde eller att hänvisa tillträdande operatörer till Telias kommunikationsoperatörslösning. PTS bedömer att det finns anledning att i skyldigheten om tillträde på detta sätt tydliggöra att Telia som huvudregel ska bevilja tillträde, och att det är Telia som, för att kunna neka tillträde, måste ange vilka objektiva skäl som motiverar ett avslag av begäran.

Det kan i ett enskilt fall finnas objektiva godtagbara skäl att inte medge leverans av lokalt tillträde när:

- det finns tekniska eller rättsliga hinder för att genomföra tillträdet
- det finns en risk för att Telias nät, dess användare eller något allmänt intresse av särskild betydelse skadas
- det finns en risk för att nätets drift äventyras
- Telia har fått otillräckliga uppgifter från den tillträdande operatören som är nödvändiga för tillträdet och som den tillträdande operatören har tillgång till
- det skulle utgöra ett intrång i tredje parts rättigheter
- det föreligger andra förhållanden som gör att det är oskäligt att tillhandahålla tillträdet.

Om Telia avser att avslå en operatörs begäran om tillträde, ska företaget utan dröjsmål skriftligen upplysa operatören om detta. Telia ska också ange skälen till att begäran inte kan tillmötesgå och lämna sådan information att den tillträdande operatören kan avgöra om denne kan vidta åtgärder för att tillträde ska kunna tillhandahållas. Det åligger Telia att visa att samtliga rimliga möjligheter att tillgodose en begäran är uttömda.

4.1.3.2 Begreppet "tillträde enligt detta beslut"

Begreppet "tillträde enligt detta beslut" avser tillträde till fiberaccessnät, tillträde till samlokalisering och tillhörande faciliteter, tillträde till backhaul-förbindelse, operatörsbyte, tillträde till stödsystem och tillgång till information enligt skyldigheterna 1–6.

4.2 Skyldighet att tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter

1. Telia ska, för att möjliggöra fysiskt tillträde till fiberaccessnät, vid varje rimlig begäran från en tillträdande operatör tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter enligt punkterna 2–4.
2. Telia ska möjliggöra anslutning av tillträdande operatörers utrustning genom att erbjuda:
 - a. tillträde till och plats i berörda produktionslokaler
 - b. gemensamt nyttjande av tillhörande faciliteter, till exempel kraft, kyla och ventilation
 - c. tillträde till ledning
 - d. tillträde till annat som krävs för att den tillträdande operatören ska kunna realisera tillträde enligt detta beslut på ett effektivt sätt.
3. Telia ska möjliggöra att samlokaliserade operatörer i rimlig omfattning kan dra in ledning för anslutning till samlokaliserad utrustning för backhaul-ändamål.
4. Om Telia avvecklar en produktionslokal ska berörda samlokaliserade operatörer ges möjlighet att flytta till de produktionslokaler där Telia avser att ansluta sin aktiva utrustning.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

4.2.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

Enligt 5 kap. 16 § p. 6 LEK får en SMP-operatör åläggas att erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande faciliteter.

Som beskrivits i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 8.4.1.1, avser ”tillhörande facilitet” enligt 1 kap. 7 § LEK en anordning, funktion eller något annat som har samband med ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst och som möjliggör, stöder eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via det nätet eller den tjänsten.

En skyldighet för Telia att tillhandahålla fysiskt tillträde till fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus är inte ändamålsenlig om inte övriga delar som behövs för att kunna använda tillträdet på ett effektivt sätt också omfattas av en skyldighet. För de tillträdande operatörerna är tillträde till vissa tillhörande faciliteter en förutsättning för att kunna erbjuda slutkundstjänster till konkurrenskraftiga villkor.

De tillhörande faciliteter som främst anses vara nödvändiga för en tillträdande operatör är samlokalisering i Telias produktionslokaler och andra möjligheter till gemensamt nyttjande av tillhörande faciliteter, till exempel tillgång till kraft, kyla och ventilation.

Telia har som ägare av fiberaccessnät egna produktionslokaler där placering av aktiv utrustning, och sammankoppling av olika förbindelser kan ske. Det är inte ekonomiskt hållbart att tillträdande operatörer i motsvarande utsträckning som Telia anlägger egna produktionslokaler för placering av aktiv utrustning som behövs vid tillträde till fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus. En vägran från Telia att erbjuda samlokalisering och annat gemensamt nyttjande av tillhörande faciliteter skulle riskera att medföra att tillträdesskyldigheten blir verkningslös och leda till etableringshinder som skulle kunna omintetgöra nyttan med regleringen. Konkurrensen skulle därmed riskera att hindras eller snedvridas till skada för slutanvändarna.

En mindre ingripande åtgärd, där Telia endast skulle bli skyldigt att tillhandahålla tillträde till fiberaccessnät till enfamiljshus, utan samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter, skulle medföra alltför stora investeringskostnader för tillträdande operatörer. Kostnaderna skulle inte göra det möjligt för tillträdande operatörer att konkurrera effektivt med Telia. En sådan mindre restriktiv åtgärd, dvs. tillträde till accessnätet utan samlokalisering, utgör därför inte ett lämpligt alternativ för att uppnå målsättningen om effektiv konkurrens.

Vad gäller avvägningen mellan det intrång som en skyldighet för Telia att tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter innebär, och vinsterna för konkurrensen på slutkundsmarknaden, bedömer PTS att ett åläggande av den aktuella skyldigheten inte är omotiverat inskränkande för Telia. Utan skyldigheten bedöms förutsättningarna för andra operatörer, som köper tillträde till Telias fiberaccessnät till enfamiljshus, att konkurrera effektivt på slutkundsmarknaden kunna försvåras. Detta på grund av de kostnader som skulle uppstå om tillträdande operatörer också skulle behöva anlägga egna produktionslokaler.

Därutöver blir inskränkningen i egendomsskyddet mildrad, dels eftersom Telia har rätt att få ersättning för tillhandahållande av samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter, dels eftersom företaget har möjlighet att avslå en begäran om ett sådant tillträde i det fall det vore orimligt att tillhandahålla det.

Mot denna bakgrund gör PTS bedömningen att det är såväl nödvändigt som proportionellt att fortsatt²² ålägga Telia aktuell skyldighet att tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter.

PTS anser vidare att de fördelar som skyldigheten medför för konkurrensen och slutanvändarna uppväger det intrång i Telias äganderätt och verksamhet som skyldigheten medför, och att det inte finns något mindre ingripande alternativ för att uppnå ändamålet med förhandsregleringen och de positiva effekterna på konkurrensen i detta avseende.

4.2.2 Omfattning av skyldigheten

4.2.2.1 Anslutning av tillträdande operatörers utrustning

Samlokaliseringsskyldigheten omfattar tillträde till och plats i Telias produktionslokaler, inklusive gemensamt nyttjande av tillhörande faciliteter, till exempel tillgång till kraft, kyla och ventilation. Tillträdet omfattar även tillträde till ledning samt tillträde till annat som krävs för att den tillträdande operatören ska kunna realisera tillträde enligt detta beslut på ett effektivt sätt.

Skyldigheten innebär att de tillträdande operatörerna måste kunna placera aktiv utrustning i Telias produktionslokaler för att ansluta sig till fiberaccessnätet i fråga. Telia måste också ge samlokaliserade operatörer möjlighet att montera ned sin utrustning.

En samlokaliserad operatör som fått tillträde till Telias produktionslokal ska kunna använda sin del av lokalen på ett sätt som möjliggör en så kostnadseffektiv produktion av tjänster som möjligt. För detta krävs att operatörer som samlokaliserar i samma produktionslokal ges möjlighet att installera nödvändig utrustning och ledningar i Telias produktionsutrymme. Därutöver behöver de samlokaliserade operatörerna kunna dela på förbindelser och få möjlighet att sammankoppla sin utrustning i samlokaliseringens utrymme.

Telia får endast neka begäran om samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter om företaget kan visa att det föreligger objektiva godtagbara skäl för detta (se vidare avsnitt 4.1.3.1 ovan). Att Telia reserverar utrymme för samlokalisering för att senare kunna inplacera egen utrustning, utgör inte ett objektiva godtagbart skäl att neka andra operatörer samlokalisering,²³ med undantag för om reservationen beror på att Telia redan har sålt en anslutning till en slutkund och kan visa detta.

²² Se skyldighet 4 i PTS beslut från 2015, ändrat genom ändringsbeslutet från 2020.

²³ Jfr PTS beslut den 24 maj 2005 om föreläggande mot TeliaSonera gällande samlokalisering i telestation, dnr 04-14965.

4.2.2.2 Indragning av ledning för backhaul-ändamål

PTS ålägger genom detta beslut Telia en skyldighet att tillhandahålla backhaul-förbindelse (se skyldighet 3) eftersom det normalt sett inte är kostnadseffektivt att samtliga samlokaliserade operatörer anlägger egen infrastruktur för backhaul-ändamål fram till Telias produktionslokaler. I vissa speciella fall kan det dock vara ett möjligt och kostnadseffektivt alternativ att olika operatörer anlägger backhaul-förbindelser.

Det är till fördel för både investeringsklimatet och konkurrensen på grossistmarknaden om andra operatörer än Telia kan tillhandahålla backhaul-förbindelse från Telias produktionslokaler, när det finns förutsättningar för detta. Samlokaliserade operatörer ska därmed ha möjlighet att ansluta en egen backhaul-förbindelse eller en backhaul-förbindelse från någon annan nätägare än Telia.

PTS bedömer därför att Telia ska åläggas en skyldighet att möjliggöra att samlokaliserade operatörer i rimlig omfattning kan dra in ledning för anslutning till samlokaliserad utrustning i Telias produktionslokaler, när detta sker för backhaul-ändamål. Enligt PTS bedömning är en sådan skyldighet en lämplig åtgärd dels för att främja effektiv konkurrens, dels för att främja nätinvesteringar.

Skyldigheten att möjliggöra indragning av samlokaliserade operatörers eller andra nätägares ledningar för backhaul-ändamål är, enligt PTS bedömning, inte särskilt betungande för Telia. Telia ska göra det möjligt, dvs. medverka till och inte förhindra, att den samlokaliserade operatören kan ansluta sin utrustning till en backhaul-förbindelse som Telia inte kontrollerar.

4.2.2.3 Samlokalisering i annan produktionslokal

Om Telia avvecklar en produktionslokal kan det innebära att de samlokaliserade operatörerna inte längre kan tillhandahålla bredbandstjänster till slutanvändare i den aktuella produktionslokalens upptagningsområde. För att förhindra avbrott i leveranser av bredbandstjänster till befintliga slutanvändare måste Telia ge de samlokaliserade operatörerna möjlighet att samlokalisera i en annan produktionslokal, förutsatt att Telia avser att använda en annan produktionslokal för sin egen aktiva utrustning. PTS anser därför att det är lämpligt att de samlokaliserade operatörerna får samlokalisera sig i den produktionslokal där Telia avser att ansluta sin aktiva utrustning.

Eftersom kopparnätets avveckling nästan är slutförd, bedömer PTS att det inte längre är nödvändigt och proportionellt att ålägga Telia en skyldighet att tillhandahålla information om kommande avveckling av produktionslokaler. Skyldigheten är därmed inte lika långtgående som enligt beslutet från 2015.

4.3 Skyldighet att tillhandahålla backhaul-förbindelse

1. Telia ska, för att möjliggöra fysiskt tillträde till fiberaccessnät, vid varje rimlig begäran från en tillträdande operatör tillhandahålla tillträde till en backhaul-förbindelse.
2. Telia ska tillhandahålla backhaul-förbindelsen i första hand genom svartfiber och i andra hand genom optisk våglängd eller digital förbindelsekapacitet.
3. Backhaul-förbindelsen ska sträcka sig från den tillträdande operatörens samlokaliserade utrustning till en punkt inom en radie av högst 50 km där avlämning för transport till den tillträdande operatörens eget nät kan ske.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

4.3.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

Enligt 5 kap. 16 § LEK får en SMP-operatör åläggas en skyldighet att tillhandahålla tillträde till nät och tillhörande faciliteter i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. En sådan skyldighet kan bland annat avse att SMP-operatören ska ge någon annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande faciliteter.

Med backhaul-förbindelse avses den förbindelse som sammanbinder den samlokaliserade operatörens utrustning i Telias produktionslokal med operatörens tjänstenät.

Telia är den enda operatör som har backhaul-förbindelser från alla sina produktionslokaler som kan bli föremål för samlokalisering enligt detta beslut. I ett stort antal fall innebär det att endast Telia har möjlighet att erbjuda backhaul-förbindelse till operatörer som samlokaliserar i företagets produktionslokaler. För en operatör som bedriver verksamhet på den nationella slutkundsmarknaden för fasta bredbandstjänster baserat på lokalt fysiskt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus kan det vara nödvändigt att samlokalisera i ett stort antal produktionslokaler.

Syftet med att ålägga Telia en skyldighet att tillhandahålla tillträde till backhaul-förbindelser är att jämna ut konkurrensförhållandena på slutkundsmarknaden mellan Telia och tillträdande operatörer. Tillträdande operatörer som köper lokalt fysiskt tillträde av Telia och samlokaliserar i Telias produktionslokaler måste antingen själva anlägga parallell fiber för backhaul-förbindelser från samtliga dessa produktionslokaler eller hyra sådana förbindelser.

Den aktuella skyldigheten ger därmed de tillträdande operatörerna ökad flexibilitet, genom att möjliggöra ett val mellan dessa alternativ. Det bedöms dock inte vara ekonomiskt hållbart för tillträdande operatörer att i hög utsträckning själva anlägga backhaul-förbindelser. En vägran från Telia att tillhandahålla backhaul-förbindelser till samlokaliserade operatörer kan därmed riskera att göra tillträdesskyldigheten verkningslös.

Att säkerställa tillgång till effektiva backhaul-lösningar har även lyfts fram av Berec²⁴, vars rekommendationer PTS ska beakta. Berec har framhållit att regleringsmyndigheterna, inom ramen för regleringen av accessnätmarknaderna, bör se till att det finns möjlighet till sådana lösningar.²⁵

Behovet av att säkerställa tillgång till backhaul-förbindelser har även behandlats i domstol. Kammarrätten i Stockholm har prövat om en sådan skyldighet ska anses vara proportionell och uttalat att en skyldighet om att ge tillträde till backhaul-förbindelse, på en marknad för tillträde till nätinфраstruktur, är nödvändig och rimlig för att tillträdande operatörer ska kunna erbjuda slutkundstjänster på konkurrenskraftiga villkor, och därmed förenlig med kravet på proportionalitet i LEK.²⁶ Enligt PTS uppfattning har det inte skett några kommersiella eller tekniska förändringar som föranleder myndigheten att göra en annan bedömning.

PTS anser mot denna bakgrund att det måste säkerställas att samlokaliserade operatörer kan erhålla backhaul-förbindelse från Telia. I annat fall kan inte skyldigheten om fysiskt tillträde till fiberaccessnät som ansluter enfamiljshus få avsedd verkan. En skyldighet om att Telia ska ge tillträde till backhaul-förbindelser är därmed fortsatt²⁷ nödvändig och proportionell för att främja hållbar konkurrens.

PTS finner att möjligheterna att effektivt realisera lokalt fysiskt tillträde som möjliggörs genom den aktuella skyldigheten, överväger det intrång i Telias verksamhet som skyldigheten medför. Skyldigheten kan inte utformas på ett mindre ingripande sätt för att på ett motsvarande sätt tillgodose syftet med regleringen.

²⁴ Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation.

²⁵ Se Berecs gemensamma ståndpunkt *Common Position on best practice in remedies on the market for wholesale (physical) network infrastructure access (including shared or fully unbundled access) at a fixed location imposed as a consequence of a position of significant market power in the relevant market*, BoR (12) 127, s. 7.

²⁶ Kammarrätten i Stockholm, mål nr 1724-13, deldom den 24 februari 2014, s. 29.

²⁷ Se skyldighet 5 i PTS beslut från 2015.

4.3.2 Omfattning av skyldigheten

Skyldigheten innebär att Telia, för att möjliggöra fysiskt tillträde till fiberaccessnät, ska tillgodose varje rimlig begäran om tillträde till backhaul-förbindelse, genom att i första hand tillhandahålla tillträde till svartfiber. Om Telia inte har möjlighet att tillhandahålla en sådan passiv fiberförbindelse, ska tillträdet i stället realiseras genom tillhandahållande av optisk våglängd eller digital förbindelsekapacitet. Skyldigheten gäller Telias befintliga fiberförbindelser.

En rimlig begäran om tillträde till backhaul-förbindelse bör endast innefatta förbindelselängder som ger den samlokaliserade operatören möjlighet att nå det egna tjänstenätet. I beslutet från 2010 respektive 2015 fann PTS att lämplig förbindelselängd var högst 50 km (fågelvägen).²⁸ Enligt PTS bedömning är förbindelselängder som är upp till högst 50 km så pass långa att den samlokaliserade operatören kan nå det egna eller alternativa leverantörers tjänstenät, men samtidigt så korta att regenerering av den optiska signalen inte är nödvändig. Det är lämpligt att backhaul-förbindelser i form av optisk våglängd eller digital förbindelsekapacitet omfattas av samma längdbegränsning.

PTS gör fortfarande bedömningen att 50 km är en lämplig högsta förbindelselängd. En rimlig begäran om tillträde till backhaul-förbindelser innefattar därför tillträde till en förbindelse från den tillträdande operatörens samlokaliserade utrustning till en punkt inom en radie av högst 50 km där avlämning för transport till operatörens eget nät kan ske.

4.4 Skyldighet att tillhandahålla operatörsbyte

1. Telia ska vid varje rimlig begäran från en tillträdande operatör tillhandahålla operatörsbyte.
2. Telia ska möjliggöra att operatörsbyte kan ske utan dröjsmål för slutanvändaren och utan att den tillträdande operatörens relation till slutanvändaren i övrigt påverkas.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

²⁸ Se skyldighet 3 i PTS beslut från 2010 och skyldighet 5 i PTS beslut från 2015.

4.4.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

Operatörsbyte är en tjänst som möjliggör, stöder eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster enligt 5 kap. 16 § första stycket p. 9 LEK.

För att konkurrensen på slutkundsmarknaden ska fungera krävs att slutanvändarna har möjlighet att byta operatör på ett effektivt sätt. Om slutanvändarna får minskade incitament att byta operatör på grund av att en SMP-operatör försvårar operatörsbyten, kan detta i förlängningen leda till en försämrad konkurrenskraft för operatörer som köper tillträde till fiberaccessnät samt ett försämrat utbud för slutanvändarna.

Utan skyldigheten att tillhandahålla operatörsbyte finns en risk att Telia i egenskap av nätägare skulle försvåra sådana byten. Detta kan exempelvis ske genom att en anslutning tillgängliggörs på ett sådant sätt att ett eventuellt operatörsbyte kräver onödigt omfattande arbete. Det kan också ske med sådan fördröjning som skapar onödigt långa avbrott i slutanvändarens tjänsteleverans, vilket i sin tur kan minska slutanvändarnas vilja att byta operatör. PTS anser därför att det finns skäl att ålägga Telia en skyldighet om att vid varje rimlig begäran tillhandahålla operatörsbyten för att skapa förutsättningar för effektiv konkurrens på slutkundsmarknaden.

PTS bedömer att behovet av skyldigheten om operatörsbyte uppväger det intrång i Telias verksamhet som skyldigheten ger upphov till, och att det inte finns något mindre ingripande alternativ för att uppnå ändamålet i detta avseende. Telia har sedan tidigare²⁹ ålagts en skyldighet att tillhandahålla operatörsbyte, och PTS bedömer att det fortsatt är nödvändigt och proportionellt att ålägga Telia denna skyldighet.

4.4.2 Omfattning av skyldigheten

För att den aktuella skyldigheten ska uppfylla sitt syfte är det nödvändigt att Telia genomför operatörsbyten utan att det i samband med bytet uppstår dröjsmål för slutanvändaren samt att operatörsbytet inte påverkar den tillträdande operatörens relation till slutanvändaren i övrigt.

Skyldigheten att tillhandahålla operatörbyten utan dröjsmål innebär att Telia inte får tillämpa rutiner eller ställa krav på tillträdande och frånträdande operatörer som skulle kunna förhindra ett snabbt och effektivt operatörsbyte.

²⁹ Se skyldighet 6 i PTS beslut från 2015.

PTS anser att Telia som huvudregel ska genomföra operatörsbyte omgående så snart en begäran kommit in. Vid bedömningen av vad som utgör ett operatörsbyte utan dröjsmål kan ledning hämtas från 7 kap. 18 § LEK, som riktar sig till tjänsteleverantörer. Enligt denna bestämmelse ska den som tillhandahåller en internetanslutningstjänst se till att en slutanvändare kan byta tillhandahållare utan avbrott i tjänsten i den utsträckning det är tekniskt genomförbart, samt att avbrott i tjänsten under bytet inte får överstiga en arbetsdag.³⁰

Enligt 7 kap. 13 § LEK får den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster i avtal med en konsument inte ställa upp villkor som innebär att uppsägningstiden för konsumenten är längre än en månad.³¹ PTS bedömer därför att det inom ramen för skyldighetsbeslutets krav på operatörsbyten utan dröjsmål är möjligt att ta hänsyn till uppsägningstider på upp till en månad för konsumenttjänster.³²

För att förhindra onödig nedkoppling av bredbandstjänster till slutkunden, till följd av exempelvis oetiska försäljningsmetoder, anser PTS att Telia vid operatörsbyte får ställa krav på att den tillträdande operatören ska uppvisa någon form av underlag, exempelvis ett avtal med slutkunden och en vilja från slutkunden att genomföra ett operatörsbyte på den aktuella förbindelsen. Ett annat krav kan vara att den tillträdande operatören har vidtagit de förberedelser som krävs för att kunna koppla in den aktuella fiberförbindelsen i sin aktiva utrustning. Kraven får dock inte innebära att Telia ställer krav på att den tillträdande operatören måste visa fullmakt från den frånträdande operatören om att operatörsbyte ska ske. Detta eftersom operatörsbytet då skulle bli beroende av frivillig medverkan från den frånträdande operatören.³³

³⁰ Se även 3 § andra stycket i PTS föreskrifter och allmänna råd (PTSFS 2022:5) om byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst av den 27 maj 2022. Där framgår det bland annat att vid byte av tillhandahållare av internetanslutningstjänst enligt 7 kap. 18 § LEK, ska tillhandahållarna – både den mottagande och den överlämnande – inte försena eller missbruka bytesförfarandet.

³¹ I lagens förarbeten motiverar regeringen bestämmelsen bland annat med att en förkortad uppsägningstid kan öka konkurrensen något. Regeringen uttalar vidare att det, för att konsumenterna ska få största möjliga nytta av den snabba teknik- och marknadsutvecklingen, behöver bli lättare och gå snabbare att välja och byta abonnemang för bland annat bredband. Se prop. 2013/14:79, *Lätt byte – enklare att välja ny leverantör av elektroniska kommunikationstjänster*, s. 13 och 15.

³² Jfr PTS beslut om underrättelse den 30 mars 2017, dnr 16-7334-14.

³³ PTS beslut om föreläggande den 28 juni 2018, dnr 16-7334-46.

Jämfört med skyldigheten i beslutet från 2015 bedömer PTS att det inte längre är ändamålsenligt att specificera att operatörsbytet ska tillhandahållas utanför ordinarie arbetstid om den tillträdande operatören bedömer att detta är det bästa i det enskilda fallet. PTS anser att detta i stället kan regleras i ett avtal mellan de berörda parterna.

Det kan vidare noteras att i beslutet från 2015 har skyldigheten om operatörbyte ålagts tillsammans med en skyldighet om att tillhandahålla migrering.³⁴ Syftet med att ålägga Telia skyldigheten att tillhandahålla migrering var att Telia skulle möjliggöra för andra operatörer att kunna flytta sina kundanslutningar mellan olika reglerade grossistprodukter, vanligtvis från koppar- till fiberbaserade tillträdesprodukter, eller från oreglerade till reglerade grossistprodukter. Då skyldigheterna avseende kopparnätinfrastruktur upphävdes i PTS ändringsbeslut från 2020³⁵ respektive 2023³⁶, bedömer PTS att det i nuläget inte längre föreligger ett behov av att ålägga Telia en migreringsskyldighet. Dessutom kan de operatörer som vill byta från en grossistprodukt som inte omfattas av reglering till lokalt tillträde till fibernät göra det med hjälp av den grundläggande tillträdesskyldigheten.

4.5 Skyldighet att tillhandahålla stödsystem

1. Telia ska, för att möjliggöra tillträde enligt detta beslut, tillhandahålla tillträde till effektiva stödsystem för beställning, leverans, underhåll, felavhjälpning, support och fakturering via effektiva gränssnitt.

Stödsystemen ska innehålla sådana affärsrelaterade funktioner och administrativa rutiner, som behövs för att tillträdande operatörer ska kunna använda stödsystemen på ett kostnadseffektivt sätt i relation till såväl Telia som slutanvändare.

2. Telia ska tillhandahålla en sökfunktion där de tillträdande operatörerna kan få information om förbindelsenummer, i kombination med adressuppgifter, för att säkerställa effektiva tillträden och operatörsbyten. Sökfunktionen ska fungera oavsett vilken av de ovanstående informationsindikatorerna som den tillträdande operatören har tillgång till.

³⁴ Se skyldighet 6 i PTS beslut från 2015.

³⁵ PTS ändringsbeslut från 2020. Genom det upphävdes bland annat skyldighet för Telia att tillhandahålla lokalt virtuellt tillträde till företagets kopparbaserade nätinfrastruktur.

³⁶ PTS beslut den 21 april 2023, dnr 23-186-25. Genom det upphävdes samtliga kvarstående skyldigheter avseende tillhandahållande av lokalt tillträde till Telias kopparbaserade nätinfrastruktur och därtill hörande tjänster.

3. Telia ska tillgodose tillträdande operatörers behov av uppdaterade register i stödsystemen och kontinuerligt uppdatera den information som Telia ansvarar för.

Telia ska även säkerställa att tillträdande operatörer har möjlighet att kontinuerligt uppdatera information i stödsystemen samt ska vid rimlig begäran från en tillträdande operatör, genomföra nödvändiga uppdateringar och ändringar av registren.

4. Telia ska tillhandahålla tillträdande operatörer all den information som behövs för att de ska kunna implementera och använda Telias stödsystem på ett kostnadseffektivt sätt och vid behov utveckla eller anpassa sina egna stödsystem och interna rutiner.

5. Vid avbrott eller fel i stödsystemen ska Telia utan dröjsmål vidta de åtgärder som behövs för effektiv hantering av tillträde enligt detta beslut, inklusive att ställa manuella resurser till förfogande för hanteringen.

6. Om Telia planerar att genomföra ändringar i stödsystemen som kan innebära större anpassningar av de tillträdande operatörernas egna gränssnitt eller stödsystem, ska Telia samråda med berörda operatörer för att säkerställa att ändringarna genomförs på ett ändamålsenligt, funktionellt och driftsäkert sätt.

Innan sådana ändringar genomförs ska Telia också ge tillträdande operatörer tillgång till nödvändig information och tillräcklig tid för att genomföra nödvändiga verksamhets- och systemanpassningar.

Om en tillträdande operatör begär kompatibilitetstester mot sina egna gränssnitt eller stödsystem, får Telia inte genomföra ändringen förrän alla rimliga tester har slutförts. Denna testperiod får uppgå till 90 dagar efter samrådet. Telia har inte rätt att begära ersättning från den tillträdande operatören för sådana kompatibilitetstester.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

4.5.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

Enligt 5 kap. 16 § första stycket p. 5, 8 och 9 LEK får en SMP-operatör förpliktas att bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckelteknik som är nödvändig för interoperabilitet mellan tjänster. SMP-operatören får vidare förpliktas att erbjuda tillträde till driftstödssystem eller liknande programsystem som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster samt erbjuda tillträde till sådana tjänster som möjliggör, stöder eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster. Beslut om skyldigheter får enligt 5 kap. 16 § andra stycket LEK förenas med de villkor som behövs för att säkerställa normal nätdrift.

Det är alltså möjligt att ålägga Telia en skyldighet att tillhandahålla tillträde till stödssystem samt att föreskriva på vilka villkor detta ska ske.

Skyldigheten att tillhandahålla effektiva stödssystem via effektiva gränssnitt syftar till att tillträdande operatörer ska kunna tillgodogöra sig tillträde till fiberaccessnät och tillhörande faciliteter.

En avsaknad av effektiva stödssystem innebär att tillträdande operatörers hantering av tillträde kan antas försvåras och fördyras i sådan omfattning att det blir mindre kommersiellt intressant att tillhandahålla bredbandstjänster till slutanvändarna via tillträde till Telias fiberaccessnät.

Om tillträdande operatörer inte har tillgång till effektiva stödssystem innebär det dessutom en konkurrensnackdel för dem i förhållande till Telias slutkundservksamhet, eftersom de inte kan tillhandahålla bredbandstjänster till slutanvändare med motsvarande tillförlitlighet och funktionalitet. Slutanvändarnas möjlighet och incitament att byta tjänsteleverantör kan försämrats om det inte finns effektiva rutiner och processer för beställning och leverans hos nätägaren. Detta kan i sin tur kan påverka förutsättningarna för effektiv konkurrens på slutkundsmarknaden.

Av skyldigheten att tillämpa icke-diskriminerande villkor enligt Eol-principen (skyldighet 7) följer att tillträdande operatörer ska få tillgång till samma stödssystem och på samma villkor som Telias egen verksamhet. Denna skyldighet tillgodoser dock inte nödvändigtvis grossistkundernas behov av att vara delaktiga i utformningen och utvecklingen av Telias stödssystem med tillhörande register. Skyldigheten att inte diskriminera säkerställer inte heller nödvändigtvis att det finns en tillräcklig beredskap för hantering av grossistkundernas tillträde till fiberaccessnät och tillhörande faciliteter vid fel eller avbrott i stödssystemen.

PTS bedömer därför att det är nödvändigt och proportionellt att ålägga Telia en skyldighet att tillhandahålla stödsystem med vissa krav på funktionalitet och service.

Telia har sedan tidigare ålagts en skyldighet att tillhandahålla stödsystem³⁷, och PTS gör fortsatt bedömningen att denna skyldighet behövs för att kunna använda tillträde enligt detta beslut på ett effektivt sätt. PTS bedömer också att det inte är möjligt att utforma skyldigheten på ett mindre ingripande sätt för att uppnå ändamålet med förhandsregleringen och LEK om en hållbar konkurrenssituation samt att behovet av skyldigheten uppväger det intrång i Telias verksamhet som skyldigheten ger upphov till.

4.5.2 Omfattning av skyldigheten

4.5.2.1 Telias stödsystem ska vara effektiva

Med stödsystem avses i detta beslut de system, processer och rutiner som Telia använder för att hantera beställning, leverans, underhåll, felavhjälpning, support och fakturering av tillträde enligt detta beslut.

För att underlätta de tillträdande operatörernas användning av Telias stödsystem är det nödvändigt att stödsystemen är effektiva och tillhandahålls via effektiva gränssnitt. Stödsystemen ska därför innehålla sådana affärsrelaterade funktioner och administrativa rutiner som behövs för att de tillträdande operatörerna ska kunna tillgodogöra sig tillträde till Telias fiberaccessnät för att producera bredbandstjänster på ett kostnadseffektivt sätt.

4.5.2.2 Telia ska tillhandahålla sökfunktion som underlättar tillträde och operatörsbyte

För att underlätta effektiva tillträden och operatörsbyten är det nödvändigt att Telias stödsystem gör det möjligt att identifiera och matcha förbindelser. Telias stödsystem ska därför tillhandahålla en sökfunktion som möjliggör sökning på förbindelsenummer, i kombination med adressuppgifter (inklusive lägenhetsnummer). Sökfunktionen ska fungera oavsett vilken av de ovanstående informationsindikatorerna som grossistkunden har tillgång till.

³⁷ Se skyldighet 9 i PTS beslut från 2015.

4.5.2.3 Telia ska tillgodose de tillträdande operatörernas behov av uppdaterade register i stödsystemen

För att grossistkunderna ska få tillgång till uppdaterad information om exempelvis tillgängliga anslutningar för att kunna planera och använda tillträde enligt detta beslut på ett effektivt sätt, är det nödvändigt att Telia kontinuerligt genomför en aktiv registervård i sina stödsystem. Telia ska därför vara skyldigt att kontinuerligt uppdatera den information som företaget ansvarar för i stödsystemen. För att effektivisera registervården är det också nödvändigt att grossistkunderna har vissa möjligheter att kunna uppdatera information i Telias stödsystem, exempelvis information om adresser till de slutanvändare som grossistkunderna säljer bredbandstjänster till. Grossistkunderna bör i detta avseende också ha möjlighet att begära nödvändiga uppdateringar och ändringar av registren som Telia ska genomföra förutsatt att begäran är rimlig.

4.5.2.4 Telia ska tillgängliggöra nödvändig information om stödsystemen

Det är vidare nödvändigt att Telia tillhandahåller information om sina stödsystem i form av dokumentation, manualer, programvaruspecifikationer och liknande för att grossistkunder ska kunna använda systemen på ett kostnadseffektivt sätt. Informationen ska ge grossistkunderna möjlighet att utbilda sin personal, ta fram interna rutiner och vid behov utveckla eller anpassa de egna stödsystemen så att dessa blir kompatibla med Telias.

4.5.2.5 Telia ska ha en beredskap för att åtgärda fel och avbrott i stödsystemen

Fel eller avbrott i Telias stödsystem kan innebära att tillträdande operatörer inte kan tillgodogöra sig tillträde till Telias fiberaccessnät enligt detta beslut. För att förhindra detta ska Telia ha en beredskap för att utan dröjsmål vidta åtgärder som är nödvändiga för att grossistkunderna fortfarande ska kunna få tillträde till fiberaccessnäten och tillhörande faciliteter i så stor utsträckning som möjligt. Detta innebär bland annat att Telia ska kunna ställa manuella resurser till förfogande, exempelvis en kundtjänst för grossistkunderna, för att hantera ärenden relaterade till tillträde även vid fel eller avbrott i stödsystemen.

4.5.2.6 *Telia ska beakta de tillträdande operatörernas behov vid utformning och ändringar av stödsystemen*

Det är nödvändigt att Telia säkerställer att stödsystemen i rimlig utsträckning är utformade med beaktande av de tillträdande operatörernas behov och att hänsyn också tas till dessa behov vid vidareutveckling, uppgradering och andra ändringar i systemen. Telia ska beakta hur planerade systemändringar kan påverka de tillträdande operatörernas produktion och leverans av bredbandstjänster, samt vilka kostnader och olägenheter ändringarna kan medföra.

Om Telia planerar att genomföra ändringar av stödsystemen som kan leda till större anpassningar av de tillträdande operatörernas egna stödsystem eller gränssnitt ska Telia samråda med dem innan ändringarna genomförs för att undvika påverkan på produktionen och leveransen av bredbandstjänster. Ett sådant samråd ska ge de tillträdande operatörerna tillräckligt med tid för att lämna synpunkter på hur ändringarna kan genomföras på ett ändamålsenligt, funktionellt och driftsäkert sätt.

När Telia föreslagit ändringar och genomför ett samråd är det enligt PTS bedömning nödvändigt att de tillträdande operatörerna ges tillräckligt mycket information och tid för att genomföra kompatibilitetstester och implementera nödvändiga systemändringar. Telias grossistkunder har rätt att begära att få göra kompatibilitetstester innan de föreslagna ändringarna genomförs. Testperiodens längd kan variera, beroende på hur många dagar som grossistkunden begär. Grossistkunderna ska dock ha rätt att begära att kompatibilitetstester och implementering av systemändringar ska kunna genomföras under en 90-dagarsperiod från avslutat samråd. Telia ska vidare inte ha rätt att begära ersättning från grossistkunderna för kompatibilitetstester, eftersom tillgång till stödsystemen är nödvändigt för att få tillträde till Telias nät och tillhörande faciliteter.

4.6 Skyldighet att tillhandahålla information

1. Telia ska på begäran av tillträdande operatörer utan dröjsmål tillhandahålla information som operatörerna behöver för tillträde enligt detta beslut.

Telia ska åtminstone tillhandahålla information om:

- a. adresser för tillträdes- och anslutningspunkterna samt uppgifter om förbindelsernas längd
- b. vilka befintliga förbindelser som är tillgängliga för tillträde
- c. produktionslokaler innefattande tillgängligt utrymme, tillgänglig kapacitet och uppgift om eventuella etablerings- och samlokaliseringshinder

- d. nyanlagd fiber till slutkundsadresser vid den tidpunkt då Telia lämnat en beställningsbekräftelse på en godkänd order eller motsvarande, inklusive information om slutkundsadresser som beställt fiberanslutning men där leverans av fiberanslutning ännu inte har skett.
2. Telia ska även tillhandahålla information till befintliga grossistkunder avseende planerat underhåll, driftstörningar och fel samt förändringar i befintliga nät.

Telia ska informera om planerade nätförändringar som kan påverka befintliga grossistkunders tekniska utrustning som behövs för att realisera tillträde enligt detta beslut minst ett år innan förändringen ska genomföras.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 16 §§ LEK.

4.6.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

PTS möjlighet att ålägga en SMP-operatör att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande faciliteter är relativt vid. Mot denna bakgrund finns det enligt PTS skäl att med stöd av 5 kap. 16 § LEK ålägga Telia en skyldighet att tillhandahålla sådan information som behövs för att det ska vara möjligt för andra operatörer att tillgodogöra sig sådant tillträde.

Det följer av skyldigheten att inte diskriminera, som åläggs Telia genom detta beslut (skyldighet 7), att Telia ska tillhandahålla samma information till andra operatörer som den information som tillhandahålls den egna slutkundsverksamheten. Skyldigheten att inte diskriminera preciserar dock inte vilken typ av information det handlar om eller när informationen ska ges. PTS gör därför bedömningen att det är nödvändigt att ange detta i en särskild skyldighet.

Skyldigheten att tillhandahålla information är viktig och nödvändig eftersom den ger tillträdande operatörer möjligheter att tillgodogöra sig tillträde enligt detta beslut på ett effektivt sätt. Dessutom bidrar skyldigheten till en ökad förutsägbarhet för de tillträdande operatörerna. Till exempel måste tillträdande operatörer kunna planera sin verksamhet vad gäller investeringar. En tillträdande operatör kan vara i behov av information för att kunna avgöra om det är möjligt att uppnå tillräcklig lönsamhet för att etablera sig i ett område. En skyldighet för Telia att tillhandahålla specificerad information underlättar också avtalsförhandlingar om tillträde mellan parterna, vilket möjliggör att tillträden till Telias nät kan ske så smidigt som möjligt.

Beslutet att ålägga Telia den aktuella skyldigheten är ägnat att tillgodose ändamålet med förhandsregleringen och LEK om att uppnå en hållbar konkurrenssituation. Det intrång i Telias verksamhet som den aktuella skyldigheten medför uppvägs av tillträdande operatörers behov av all nödvändig information som gör att de kan

konkurrera på lika villkor som Telia. PTS finner därför att fördelarna för konkurrensen och slutanvändarna uppväger det intrång i Telias verksamhet som skyldigheten medför.

Sammantaget anser PTS att en skyldighet för Telia att tillhandahålla specificerad information på vissa villkor fortsatt³⁸ behövs för att främja smidiga och effektiva tillträden, och därmed hållbar konkurrens, samt för att underlätta tillträdande operatörers investeringar.

4.6.2 Omfattning av skyldigheten

4.6.2.1 Information på begäran av tillträdande operatörer

Skyldigheten att tillhandahålla information gäller bland annat sådan information som en tillträdande operatör har behov av i samband med tillträde. Informationen kan avse uppgifter som behövs för att kunna planera etableringar, utforma marknadsföring och genomföra beställningar. Den information som en tillträdande operatör framför allt kan behöva med anledning av ovan är den information som anges i punkt 1 i skyldigheten.

PTS beaktar att skyldigheten kan komma att omfatta uppgifter som är känsliga ur säkerhetssynpunkt, eller i övrigt är av känslig karaktär. Skyldigheten gäller dock endast i relation till tillträdande operatörer och förutsätter att informationen kan tillhandahållas på ett sätt som är förenligt med tillämplig lagstiftning inom bland annat säkerhets- och dataskyddsområdet.

För att tillträdande operatörer ska kunna erbjuda bredbandstjänster till slutanvändare måste de begära tillträde som möjliggör anslutning till en specifik slutkundsadress. Med adressinformation avses gatuadress och nummer, postnummer, ort och i förekommande fall lägenhetsnummer.

Eftersom tillträdande operatörer förväntas matcha slutanvändarens adressinformation med befintlig adressinformation i Telias beställningssystem, är det nödvändigt att Telias adressinformation är korrekt och kontinuerligt uppdaterad. För att kunna tillhandahålla information om vilka befintliga förbindelser som är tillgängliga för tillträde ska Telia även se till att företagets nätregister är uppdaterade på så sätt att enbart aktiva eller bokade abonnentledningar är registrerade som upptagna.

³⁸ Se skyldighet 8 i PTS beslut från 2015.

Skyldigheten att tillhandahålla information innebär också att Telia, vid den tidpunkt som företaget lämnar en beställningsbekräftelse på en godkänd order eller motsvarande om nyanläggning av fiber till slutkundsadresser i ett område, är skyldigt att på begäran av en tillträdande operatör lämna samma information till den operatören. Detta eftersom tillgång till relevant information är en förutsättning för att grossistkunder ska kunna planera och genomföra sin försäljning mot slutkunder på lika villkor. Detta bidrar till en effektiv och förutsebar marknadsbearbetning och en snabbare möjlighet att nå tillräckligt hög penetration i området, vilket gynnar både konkurrensen och slutkunderna.

Skyldigheten innebär vidare att Telia på begäran ska tillhandahålla information om vilka slutkundsadresser som avtalat om fiberanslutning men dit leverans av fiberanslutningen ännu inte skett och därför är fortsatt bearbetningsbara för externa grossistkunder. PTS beslutade under föregående regleringsperiod, med stöd av den då gällande informationsskyldigheten³⁹, att förelägga Telia att tillhandahålla sådan information.⁴⁰ Förvaltningsrätten avslog Telias överklagande.⁴¹ Det anges nu uttryckligen i skyldigheten att sådan information ska tillhandahållas.

4.6.2.2 Information om planerat underhåll m.m.

PTS anser att det är nödvändigt att Telia på eget initiativ tillhandahåller information till sina befintliga grossistkunder avseende planerat underhåll, driftstörningar och fel samt förändringar i befintliga nät.

Planerade förändringar i Telias nät som kan påverka befintliga grossistkunders tekniska utrustning, exempelvis genom förändrade gränssnitt eller uppdateringar till nya generationer av aktiv utrustning, kan innebära att andra operatörers nät inte blir kompatibla med det uppdaterade nätet. Detta kan leda till att avbrott och störningar kan uppstå i tillträdande operatörers förbindelser.

För att förhindra sådana avbrott och störningar ska Telia enligt PTS bedömning åläggas en skyldighet att informera sina befintliga grossistkunder om sådana planerade nätförändringar i tillräckligt god tid, vilket bedöms vara åtminstone ett år innan förändringarna träder i kraft.

³⁹ Se skyldighet 8 i PTS beslut från 2015.

⁴⁰ PTS beslut om föreläggande den 26 november 2015, dnr 14-5283-25.

⁴¹ Förvaltningsrätten i Stockholm, dom den 20 april 2017, PTS dnr 15-11253-17.

4.7 Skyldighet att tillämpa icke-diskriminerande villkor

1. Telia ska, vid tillhandahållande av fysiskt tillträde till företagets fiberaccessnät (skyldighet 1) samt vid tillhandahållande av operatörsbyte, stödsystem och information (skyldigheter 4–6), tillämpa icke-diskriminerande villkor enligt principen om lika insatsresurser (Eol).

Detta innebär att Telia ska tillhandahålla tillträdesprodukter, tillhörande faciliteter och information enligt ovan nämnda skyldigheter till tillträdande operatörer på samma villkor, inbegripet tjänsternas pris- och kvalitetsnivå, inom samma tidsramar och med samma system och processer, samt med samma grad av tillförlitlighet och prestanda som Telia tillhandahåller den egna slutkundsverksamheten.

2. Vid tillhandahållande av samlokalisering och backhaul-förbindelse (skyldigheter 2 och 3) gäller att Telia ska tillämpa icke-diskriminerande villkor enligt principen om likvärdiga resultat (EoO).

Detta innebär att Telia endast får använda andra system och processer för tillträdande operatörer än dem som tillhandahålls den egna slutkundsverksamheten, under förutsättning att dessa system och processer har jämförbara funktioner och jämförbart pris med dem som Telia tillhandahåller den egna slutkundsverksamheten.

3. Telia ska, vid tillhandahållande av tillträdesprodukter och -tjänster som efterfrågas av tillträdande operatörer, men som inte fyller någon funktion för Telias egen verksamhet, basera villkoren för tillhandahållandet på objektiva grunder, så att tillämpningen av villkoren inte medför nackdelar för tillträdande operatörer.
4. Telia får inte inom företaget vidarefördela information som Telia får tillgång till i sin grossistverksamhet från och om tillträdande operatörer. Informationen får inte heller användas för annat än avsett ändamål.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 13 §§ LEK.

4.7.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

Enligt 5 kap. 13 § LEK får en SMP-operatör åläggas att tillämpa icke-diskriminerande villkor i sin verksamhet. Enligt bestämmelsen ska en sådan skyldighet särskilt säkerställa att operatören under likvärdiga omständigheter tillämpar likvärdiga villkor för andra som tillhandahåller likvärdiga tjänster, och att de tjänster och den information som operatören erbjuder andra tillhandahålls på samma villkor och med samma kvalitet som gäller för operatörens egna tjänster eller för dotterbolags eller samarbetspartners tjänster.

Genom bestämmelsen ges alltså PTS befogenhet att förplikta Telia att inte diskriminera mellan å ena sidan företagets grossistkunder och å andra sidan företagets egen slutkundsverksamhet, samt även att inte diskriminera mellan olika grossistkunder.

En skyldighet att tillämpa icke-diskriminerande villkor ska bland annat förhindra beteenden som ger upphov till konkurrenshämmande prisrelaterade klämeffekter eller exkluderande effekter. Skyldigheten ska säkerställa att en köpare av nättillträde och tillhörande faciliteter inte otillbörligt särbehandlas i förhållande till andra köpare eller i förhållande till verksamheter inom Telia som baserar sina slutkundserbudanden på den aktuella insatsvaran.

Av kommissionens rekommendation om ett regelverk för främjande av gigabitkonnektivitet⁴² (nedan kallad gigabit-rekommendationen) framgår det att skyldigheten att inte diskriminera är en av de viktigaste korrigeringsåtgärder som kan tillämpas på SMP-operatörer för att främja effektiv konkurrens på en relevant marknad.⁴³ Om de nationella regleringsmyndigheterna överväger att införa ett krav på icke-diskriminering för SMP-operatörer bör de undersöka om det skulle vara proportionellt att kräva det på grundval av principen om lika insatsresurser (eng. *equivalence of inputs*, Eol) eller principen om likvärdiga resultat (eng. *equivalence of outputs*, EoO).⁴⁴

⁴² Kommissionens rekommendation (EU) 2024/539 av den 6 februari 2024 om ett regelverk för främjande av gigabitkonnektivitet (C(2024) 523).

⁴³ Gigabit-rekommendationen, skäl 12.

⁴⁴ Gigabit-rekommendationen, p. 13 och skäl 15. Se även Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 8.4.3 för definition av Eol och EoO.

PTS anser att en skyldighet att tillämpa icke-diskriminerande villkor behövs för att komma till rätta med problemet att en vertikalt integrerad SMP-operatör skulle kunna ge den egna slutkundsverksamheten orättvisa fördelar eller särbehandla vissa grossistkunder. En icke-diskrimineringskyldighet behövs vidare för att skapa en jämn spelplan där effektiva operatörer får möjlighet att konkurrera på slutkundsmarknaden även om de är hänvisade till att köpa en insatsvara från Telia.

PTS gör sammantaget bedömningen att den aktuella skyldigheten är fortsatt⁴⁵ nödvändig och proportionell. Nedan följer en redogörelse för vilken typ av skyldighet att inte diskriminera som åläggs Telia i vilket fall och varför.

4.7.2 Omfattning av skyldigheten

4.7.2.1 *Tillträde till nät och vissa tillhörande faciliteter ska tillhandahållas på icke-diskriminerande villkor enligt principen om lika insatsresurser (Eol)*

Telia åläggs genom detta beslut en skyldighet att tillhandahålla fysiskt tillträde till företagets fiberaccessnät (skyldighet 1) samt vissa tillhörande faciliteter, såsom tillhandahållande av operatörsbyte, stödsystem och information (skyldigheter 4–6). Det finns dock en risk att tillhandahållandet sker på diskriminerande villkor. För att ovan nämnda skyldigheter ska få avsedd verkan är det en förutsättning att de tillträdande operatörerna ges möjlighet att leverera bredbandstjänster till slutanvändarna på samma villkor som Telia.

Det framgår av gigabit-rekommendationen att Eol-principen anses vara den säkraste metoden för att uppnå effektiv icke-diskriminering och främja konkurrens.⁴⁶ Eol säkerställer lika villkor mellan SMP-operatörens verksamhet i efterföljande led och tillträdande operatörer. Genom PTS beslut från 2015 ålades Telia att från och med den 1 december 2016 tillämpa icke-diskriminering enligt Eol-principen vad gäller lokalt tillträde till företagets fibernät och vissa tillhörande faciliteter. PTS gör bedömningen att behovet av att Telia tillämpar denna icke-diskrimineringsprincip kvarstår, av följande skäl.

⁴⁵ Se skyldighet 7 i PTS beslut från 2015.

⁴⁶ Gigabit-rekommendationen, p. 13.

Telia är ett vertikalt integrerat företag med betydande inflytande på marknaden för lokalt tillträde till fibernät som ansluter enfamiljshus samtidigt som företaget tillhandahåller egna slutkundsprodukter. Företaget kan alltså, genom sin prissättning eller andra avtalsvillkor, gynna den egna verksamheten i förhållande till externa grossistkunder. Det behövs därför en icke-diskrimineringsskyldighet som förhindrar att företaget kan utnyttja sin ställning på marknaden och därmed minska grossistkundernas konkurrenskraft. För att avsedd effekt ska kunna uppnås, dvs. att Telia inte ska gynna sin egen verksamhet, anser PTS att det inte finns något mindre ingripande alternativ än Eol för att uppnå ändamålet i detta avseende.

Tillämpning av Eol-principen innebär ett väsentligt ingrepp i Telias verksamhet. Som nämns ovan har dock Telia tillämpat Eol-principen vad gäller tillträde till företagets fiberaccessnät och vissa tillhörande faciliteter sedan den 1 december 2016.

Eol-principen innebär vidare betydande fördelar för tillträdande operatörer och för konkurrensen på marknaden. Att Telia åläggs att tillämpa Eol utgör även en viktig omständighet i PTS bedömning att det inte är nödvändigt att ålägga Telia att tillämpa en kostnadsorienterad prissättning på tillträde till företagets fiberaccessnät.

PTS anser mot denna bakgrund att fördelarna med en icke-diskrimineringsskyldighet enligt Eol-principen sammantaget överväger det ingrepp i Telias verksamhet som skyldigheten innebär. Genom att ålägga Telia att tillämpa Eol vid tillhandahållande av fysiskt tillträde till företagets fiberaccessnät (skyldighet 1) samt tillhandahållande av operatörsbyte, stödsystem och information (skyldigheter 4–6) uppnås, enligt PTS uppfattning, syftet med LEK på ett bättre sätt än med en mindre ingripande icke-diskrimineringsskyldighet.

4.7.2.2 Särskilt om information m.m.

Eol-principen innebär att Telias grossistkunder ska få tillgång till den information som är nödvändig för att kunna tillgodogöra sig tillträde till nät och vissa tillhörande faciliteter (enligt skyldigheter 1 och 4–6) på ett effektivt sätt, på samma villkor som Telias egen slutkundsverksamhet. Informationsasymmetri är ett av de vanligaste konkurrensproblemen på en marknad där det finns en vertikalt integrerad SMP-operatör. Det är också ett av de problem som kan vara svårast att upptäcka och bevisa, samtidigt som frågan har stor betydelse för utvecklingen av konkurrensen på slutkundsmarknaden.

Det är därför av stor betydelse att personal inom Telias slutkundsverksamhet har tydliga begränsningar i sina befogenheter och praktiska möjligheter att använda annan information, andra stödsystem, andra beställningsprocesser och motsvarande än vad som är tillgängligt för grossistkunderna. Detta är dels en fråga om begränsningar i tillgång till hård- och mjukvara i tekniska system, dels en fråga om styrning, ledning och intern kontroll inom Telia. För att möjliggöra en effektiv tillsyn och för att skapa ett nödvändigt förtroende från grossistkunderna ska Telia anpassa bland annat processer, stödsystem, interna regelverk, incitamentsprogram, intern kontroll och uppföljning i linje med den striktare skyldigheten om icke-diskriminering, dvs. Eol-principen.

4.7.2.3 Tillträde till samlokalisering och backhaul-förbindelse ska tillhandahållas på icke-diskriminerande villkor enligt principen om likvärdiga resultat (EoO)

Avseende skyldigheten för Telia att tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter (skyldighet 2) och skyldigheten för Telia att tillhandahålla tillträde till backhaul-förbindelse (skyldighet 3) ska Telia se till att dessa resurser tillhandahålls enligt EoO-principen. En skyldighet om icke-diskriminering enligt Eol är mer ingripande än enligt EoO-principen och PTS bedömer därför att Eol inte är proportionell vad gäller tillträde till samlokalisering och backhaul.

4.7.2.4 Tjänster utan funktion för Telias egen verksamhet

Till skillnad från Telias egen slutkundsverksamhet behöver Telias grossistkunder en del speciella tjänster för att kunna ansluta sig till och använda Telias infrastruktur och tekniska lösningar, t.ex. nätsammankoppling. Vissa tjänster köps endast av andra operatörer och det är därför inte möjligt att för sådana tjänster tillämpa vare sig Eol- eller EoO-principen i förhållande till Telias egen slutkundsverksamhet. För att syftet med skyldigheten inte ska gå förlorat, t.ex. genom att villkoren utformas på ett konkurrenssnedvridande sätt eller tillämpas på ett sätt som är till nackdel för konkurrerande operatörer, anser PTS att det finns anledning att ställa krav på att villkoren för tillhandahållandet ska baseras på objektiva grunder.

4.7.2.5 Förbud mot att vidareförmedla information

Genom sin grossistverksamhet får Telia tillgång till olika typer av information om sina grossistkunder, t.ex. etableringsplaner och prognoser för sina grossistkunders kundtillväxt på slutkundsmarknaden. Telia skulle kunna utnyttja sådan information om grossistkunderna vid konkurrens med grossistkunderna på slutkundsmarknaderna, exempelvis genom att skraddarsy erbjudanden till berörda slutanvändare eller för att öka konkurrenternas kostnader.

För att säkerställa att informationen inte används för annat än det avsedda ändamålet och på sätt som för med sig otillbörliga konkurrensfördelar innefattar aktuell skyldighet ett förbud för Telia att inom företaget vidareförmedla information om andra operatörer som Telia tar del av i sin grossistverksamhet. Detta gäller även uppgifter om att grossistkunderna alls har begärt visst tillträde.

4.8 Skyldighet om rättvis och skälig prissättning

1. Telia ska vid tillhandahållande av tillträde enligt detta beslut tillämpa en rättvis och skälig prissättning. Med detta avses att Telias priser inte får vara högre än att de kan förväntas täcka kostnader för den infrastruktur som nyttjas av den tillträdande operatören och ge en rimlig avkastning på investerat kapital samt ett proportionerligt bidrag till gemensamma kostnader.
2. Rättvisa och skäliga priser enligt punkt 1 ska motsvara priser som är satta under konkurrens på jämförbara marknader, eller de faktiska eller uppskattade kostnader, inklusive avkastning, som är rimliga i det enskilda fallet.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8 och 19 §§ LEK.

4.8.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

PTS ålägger genom detta beslut Telia skyldigheter om att tillhandahålla tillträde till fiberaccessnät och tillhörande faciliteter. Hur effektiva dessa skyldigheter är för att komma till rätta med konkurrensproblemen på marknaden beror dock på om tillträde tillhandahålls till ett pris som möjliggör för grossistkunderna att tillhandahålla bredbandstjänster på slutkundsmarknaderna till priser som gynnar slutanvändarna.

En SMP-operatör får enligt 5 kap. 19 § LEK åläggas en skyldighet om prissättning, som innebär krav på att iaktta kostnadstäckning eller tillämpa kostnadsorienterad eller annan prissättning för tillträde. Detta får ske om marknadsanalysen visar att en brist på effektiv konkurrens innebär att operatören kan ta ut överpriser eller utöva marginalklämning på ett sätt som missgynnar slutanvändarna.

Prissättningen i grossistledet påverkar i stor utsträckning priserna i slutkundsledet. Om grossistpriserna är höga blir även slutkundspriserna höga, vilket missgynnar slutanvändarna. Höga prisnivåer kan även leda till att slutanvändare helt avstår från köp eller väljer andra tekniska lösningar som har sämre egenskaper eller är mer resurskrävande att producera.

PTS bedömning är att Telia som accessnätsägare har både incitament och möjlighet att tillämpa grossistpriser som överstiger de nivåer som krävs för att få rimlig avkastning på sin nätinфраstruktur.⁴⁷ De slutanvändare i enfamiljshus som är anslutna till Telias fibernät saknar möjlighet att ansluta sig till konkurrerande nätägare. Det saknas också affärsmässiga förutsättningar för konkurrerande nätägare att etablera sig i områden där hushåll i enfamiljshus redan är anslutna till Telias fibernät. Den tjänsteleverantör som vill leverera tjänster till slutanvändare som är anslutna till Telias nät har därför inte möjlighet att välja ett alternativt nät, och inte heller någon förhandlingsmakt som skulle kunna påverka Telias prissättning.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan gör PTS bedömningen att det är nödvändigt och proportionellt att införa en skyldighet som begränsar Telias möjlighet att ta ut allt för höga priser i grossistledet. En sådan skyldighet är ägnad att förhindra en samhällsekonomiskt ineffektiv prissättning i grossistledet, som i slutändan skulle drabba slutanvändarna i form av högre priser än som vore fallet på en marknad med effektiv infrastrukturkonkurrens.

4.8.2 Val av prisskyldighet

Prisreglering anses vara den mest ingripande skyldighet som kan åläggas vid förhandsreglering enligt LEK. Vid reglering är det viktigt att PTS beaktar marknadsutvecklingen för att skapa goda förutsättningar för en effektiv konkurrens på slutkundsmarknaden på längre sikt. På längre sikt är det också önskvärt att marknaden i möjligaste mån fungerar utan regulatoriska ingrepp från PTS sida.

Vid tillämpning av 5 kap. 19 § LEK ska PTS välja den prisregleringsmetod som är mest lämplig i det enskilda fallet för att komma till rätta med de konkurrensproblem som kan uppstå på grund av SMP-operatörens marknadsinflytande.⁴⁸

Med beaktande av den prisskyldighet som gällt för Telia sedan den 1 december 2016, den som gällde dessförinnan, aktuella marknadsförhållanden och vad som anförts i gigabit-rekommendationen, prövar PTS i tur och ordning om det finns skäl att fortsätta ålägga skyldighet om ekonomisk replikerbarhet, att återinföra krav på kostnadsorienterad prissättning eller att ålägga krav på annan prissättning som t.ex. rättvis och skälig prissättning.

⁴⁷ Jfr 5 kap. 21 § LEK.

⁴⁸ Jfr prop. 2021/22:136, *Genomförande av direktivet om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation*, s. 205 f. och 441.

4.8.2.1 Skyldighet om att tillämpa ekonomiskt replikerbar prissättning har gällt sedan den 1 december 2016

I PTS beslut från 2015⁴⁹ ålades Telia, vad gäller lokalt tillträde till fiberbaserad infrastruktur, att från och med den 1 december 2016 tillämpa en prissättning som säkerställer ekonomisk replikerbarhet.

Skyldigheten innebär att Telia måste tillämpa en prissättning som möjliggör för andra operatörer att ekonomiskt replikera Telias erbjudande i slutkundsledet avseende de mest relevanta slutkundsprodukterna. Telia uppfyller kravet på ekonomisk replikerbarhet när marginalen mellan Telias pris i slutkundsledet för slutkundsprodukten i fråga och priset för tillträde i grossistledet är tillräcklig för att täcka förädlingskostnaderna i slutkundsledet för en effektiv operatör.

För att PTS ska kunna bedöma om det finns en tillräcklig marginal, dvs. om det finns förutsättningar för ekonomisk replikerbarhet, har PTS tagit fram ett ekonomiskt replikerbarhetstest.

Vid tiden för beslutet från 2015 ingick både koppar- och fiberbaserade slutkundstjänster på samma relevanta slutkundsmarknad. Telia ålades skyldighet att tillhandahålla lokalt tillträde till företagets kopparnät, till av PTS fastställda priser som beräknades i enlighet med en s.k. långsiktig särkostnadsmodell (LRIC+⁵⁰). Konkurrenten från kopparbaserade slutkundstjänster ansågs mot denna bakgrund kunna utöva en återhållande effekt på prissättningen av fiberbaserade slutkundsprodukter.

Detta kopparankare på slutkundsmarknaden, i kombination med en förstärkt icke-diskrimineringskyldighet, gav PTS skäl till förändringar av prisregleringen av lokalt tillträde till fiberbaserad nätinфраstruktur. Regleringen hade fram till den 1 december 2016 inneburit att Telia skulle tillämpa ett visst reglerat pris beräknat enligt LRIC+. Övergången till en skyldighet om ekonomisk replikerbarhet innebar en lättnad i regleringen av Telia och gav företaget en ökad flexibilitet i prissättningen av lokalt tillträde till fibernät, vilket skedde med beaktande av kommissionens då gällande rekommendation från 2013 om kostnadsberäkning och icke-diskriminering⁵¹.

⁴⁹ Se skyldighet 11 i PTS beslut från 2015.

⁵⁰ Eng. *Long Run Incremental Cost*.

⁵¹ Kommissionens rekommendation av den 11 september 2013 om enhetliga krav på icke-diskriminering och kostnadsberäkningsmetoder för att främja konkurrensen och förbättra klimatet för bredbandsinvesteringar (2013/466/EU), som ersattes av gigabit-rekommendationen.

PTS har under 2017⁵² respektive 2021⁵³ genomfört tillsyn av skyldigheten om ekonomisk replikerbarhet. Tillsynen, vilken innebar att PTS genomförde ett ekonomiskt replikerbarhetstest avseende fyra relevanta slutkundsprodukter, visade i båda fallen att Telia tillämpade en prissättning på de relevanta produkterna som var förenlig med skyldigheten.

4.8.2.2 Förutsättningar för att avstå från att ålägga skyldigheter om prissättning enligt gigabit-rekommendationen

Den nu gällande gigabit-rekommendationen, som ersatt rekommendationen om kostnadsberäkning och icke-diskriminering, anger följande förutsättningar för när regleringsmyndigheter bör avstå från att införa eller upprätthålla skyldigheter om priskontroll för nät med mycket hög kapacitet i grossistledet, och i stället införa skyldigheter avseende ekonomisk replikerbarhet.

En första förutsättning är att SMP-operatören åläggs en skyldighet avseende icke-diskriminering av resurser kopplade till nät med mycket hög kapacitet i grossistledet, enligt Eol eller EoO.⁵⁴ EoO kan åläggas i de fall när Eol skulle vara oproportionellt och om EoO är tillräckligt för att säkerställa effektiv icke-diskriminering. Har inte Eol genomförts fullt ut ska regleringsmyndigheten införa skyldigheter avseende teknisk replikerbarhet och lämpliga övervakningsmekanismer.⁵⁵

Som en ytterligare förutsättning anges att det ska finnas en påvisbar återhållande effekt på slutkundspriset. En sådan återhållande effekt kan bestå av konkurrens från annan infrastruktur som inte kontrolleras av SMP-operatören, kommande utbyggnad av alternativa nät som omfattar en betydande del av det aktuella området under regleringsperioden eller ett s.k. reglerat ankare i form av kostnadsorienterade grossistpriser för någon tillträdesprodukt.⁵⁶

Även andra omständigheter än återhållande effekter på slutkundspriserna kan innebära att det inte är motiverat att införa reglerade tillträdespriser i grossistledet. Exempelvis kan detta vara fallet när affärsnyttan av att bygga ut ett nät med mycket hög kapacitet skulle vara marginellt bärkraftig även i avsaknad av reglering i det området, till exempel i områden med lägre befolkningstäthet.⁵⁷

⁵² PTS ärende, dnr 16-12005.

⁵³ PTS ärende, dnr 20-14683.

⁵⁴ Se Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 8.4.3 för definition av Eol och EoO.

⁵⁵ Gigabit-rekommendationen, p. 38.

⁵⁶ Gigabit-rekommendationen, p. 38.

⁵⁷ Gigabit-rekommendationen, p. 40.

4.8.2.3 En skyldighet om att tillämpa ekonomiskt replikerbar prissättning är inte ändamålsenlig

PTS har i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 3.3.5, kommit fram till att bredbandstjänster via kopparnätet inte längre utövar något konkurrenstryck på bredbandstjänster via fiber- eller kabel-tv-nät. Kopparnätet är i dagsläget under avveckling och Telia, som äger nätet, har aviserat att företaget avser att lägga ned det senast år 2026. I april 2023 upphävde PTS därför samtliga skyldigheter avseende kopparnätet som Telia ålagts, inklusive skyldigheten att tillämpa kostnadsorienterad prissättning.⁵⁸

PTS utredning visar vidare att det saknas förutsättningar för att effektiv konkurrens från annan konkurrerande infrastruktur ska uppstå under den kommande regleringsperioden. Att parallella fiberaccessnät ska anläggas i områden med enfamiljshus bedöms som mycket osannolikt på grund av kostnaden för en fiberanslutning till ett enfamiljshus, se Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 5.3.2. Mobila tekniker kan eventuellt på längre sikt komma att utöva ett starkare konkurrenstryck, men bedöms inte hindra fibernätägare från att ta ut priser som signifikant överstiger de nivåer som krävs för att få rimlig avkastning på sin nätinфраstruktur under regleringsperioden, se Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 3.3.6.

Sammantaget gör PTS bedömningen att det prisåterhållande konkurrenstrycket på slutkundsmarknaderna under den kommande regleringsperioden inte kommer att vara tillräckligt betydande för att det ska vara lämpligt och tillräckligt att fortsätta tillämpa en prisreglering som enbart innebär krav på ekonomisk replikerbarhet.

Eftersom en skyldighet om ekonomisk replikerbarhet inte innebär någon direkt begränsning av prisnivån för Telias grossistprodukter skulle en sådan skyldighet inte hindra Telia från att samtidigt höja både grossist- och slutkundspriser, och därmed uppfylla kravet på ekonomisk replikerbarhet. Skyldigheten ger på så sätt inte en effektiv kontroll av prisnivån på grossistpriserna.

Däremot skulle en skyldighet om ekonomisk replikerbarhet kunna förhindra en vertikalt integrerad operatör som Telia att agera utestängande genom marginalklämning på slutkundsmarknaden.

⁵⁸ PTS beslut den 21 april 2023, dnr 23-186-25.

Som framgår av Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 8.4.5, gör PTS bedömningen att vertikalt integrerade nätägare generellt sett saknar ekonomiska motiv till att agera utestängande om det råder konkurrens mellan tjänsteleverantörer på slutkundsmarknaden. En reglering av grossistpriset kan visserligen stärka incitamenten att genom marginalklämning utestänga konkurrenter från tjänsteleverantörsmarknaden i syfte att överföra marknadsmakten från en reglerad grossistmarknad till en oreglerad slutkundsmarknad. Som vidare framgår av Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 8.4.5, bedömer PTS emellertid att ett sådant beteende inte skulle gynna Telia. Bland annat eftersom beteendet i fråga skulle kunna bedömas utgöra missbruk av dominerande ställning, vilket är förbjudet enligt konkurrenslagen.⁵⁹

Mot bakgrund av dessa omständigheter gör PTS bedömningen att ett fortsatt åläggande av en skyldighet om ekonomisk replikerbarhet inte är ändamålsenlig eller tillräcklig.

4.8.2.4 *Kostnadsorienterad prissättning bedöms inte vara nödvändig*

Som framgår ovan är det enligt PTS bedömning nödvändigt att införa en skyldighet som begränsar Telias möjlighet att ta ut allt för höga grossistpriser.

Prisreglering som innebär att en SMP-operatör åläggs att tillämpa kostnadsorienterad prissättning är en ingripande form av prisskyldighet eftersom den ger SMP-operatören ett begränsat utrymme för flexibilitet i prissättningen.

Kommissionens rekommendationer om kostnadsorienterad prissättning introducerades i en kontext där en vägledande princip var den så kallade ”investeringsstegen”,⁶⁰ som innebar att tidigare monopol successivt skulle konkurrensutsättas genom att alternativa operatörer stegvis tillträdde på lägre förädlingsnivå.⁶¹ Kostnadsorienterade priser skulle ge tydliga incitament till investeringar genom förutsägbara och stabila reglerade priser och samtidigt ge lämpliga signaler till konkurrerande operatörer gällande att köpa tillträde eller själva investera.⁶² I den mer mogna marknadssituation som råder idag i Sverige, med stagnerande fiberutbyggnad, är det mindre klart att marknadens utveckling bör styras i en viss riktning.

⁵⁹ 2 kap. 7 § konkurrenslagen (2008:579).

⁶⁰ Skäl 3 i kommissionens rekommendation av den 20 september 2010 om reglerat tillträde till nästa generations accessnät 2010/572/EU (NGA-rekommendationen).

⁶¹ *ERG Common Position on the approach to Appropriate remedies in the new regulatory framework*, ERG (03) 30rev1, avsnitt 5.2.2.3.

⁶² Skäl 25 och 27 i kommissionens rekommendation av den 11 september 2013 om enhetliga krav på icke-diskriminering och kostnadsberäkningsmetoder för att främja konkurrensen och förbättra klimatet för bredbandsinvesteringar (2013/466/EU), som ersattes av gigabit-rekommendationen.

En skyldighet om kostnadsorienterad prissättning beräknad enligt LRIC+ gällde för Telia fram till den 1 december 2016. Att idag, efter närmare tio år, återinföra en skyldighet om kostnadsorienterad prissättning skulle innebära en väsentlig förändring i regleringen av Telia och vara mycket ingripande, vilket inte skulle skapa stabila och förutsägbara villkor i regleringen.

Enbart Telias starka ställning på den aktuella marknaden och det faktum att företaget är vertikalt integrerat bedöms därför inte vara tillräckligt för att i detta läge ålägga en kostnadsorienterad prissättning. Som framgår av avsnitt 4.8.2.3 ovan bedömer PTS att Telias vertikala integration inte ger upphov till några konkurrensproblem utöver de som är orsakade av företagets betydande marknadsinflytande som nätägare.

Mot denna bakgrund gör PTS bedömningen att det i nuläget inte är nödvändigt att återinföra en skyldighet om att tillämpa kostnadsorienterad prissättning.

4.8.2.5 En skyldighet om att tillämpa rättvis och skälig prissättning är tillräcklig och ändamålsenlig

Som PTS fastställt ovan är det inte nödvändigt att ålägga Telia att tillämpa en kostnadsorienterad prissättning. Det behövs ändå någon skyldighet som begränsar Telias möjlighet att ta ut allt för höga priser i grossistledet.

Andra nätägare, som är rena grossistföretag, får inledningsvis endast åläggas rättvis och skälig prissättning enligt 5 kap. 11 § LEK. Anledningen till regleringslättningen är att risken för snedvridning av konkurrensen anses vara lägre för rena grossistföretag än för vertikalt integrerade företag.⁶³ PTS har också gjort bedömningen att det är ändamålsenligt och tillräckligt att övriga reglerade operatörer åläggs en sådan skyldighet.

Telia är ett vertikalt integrerat företag och det finns därför inget rättsligt hinder mot att ålägga en striktare prisreglering. De identifierade konkurrensproblemen är dock, som framgår ovan, inte grundade i Telias vertikala integration utan beror på bristen av potentiell och faktisk infrastrukturkonkurrens. Det saknas därför skäl för att tillämpa en striktare prisreglering mot Telia än vad som gäller för rena grossistoperatörer.

Vid reglering av operatörer som har investerat i nät med mycket hög kapacitet är det också viktigt att tillåta en viss grad av prisflexibilitet för att främja effektiv investering och innovation.⁶⁴

⁶³ Skäl 208 i kodexen.

⁶⁴ Jfr skäl 27 i gigabit-rekommendationen.

En skyldighet om att tillämpa rättvis och skälig prissättning tillåter viss prisflexibilitet och utgör en mindre ingripande form av prisreglering än kostnadsorienterad prissättning, samtidigt som den möjliggör för PTS att direkt kontrollera nivån på grossistpriset.

PTS gör därför bedömningen att en skyldighet om att tillämpa rättvis och skälig prissättning är tillräcklig.

PTS kommer kontinuerligt att följa hur priserna på marknaden utvecklas. Skyldighetens efterlevnad kommer att kontrolleras genom tillsyn. Om PTS finner att skyldigheten om rättvis och skälig prissättning inte har avsedd effekt kan en striktare prisreglering åläggas.

4.8.2.6 Slutsatsen är att krav på rättvis och skälig prissättning är tillräckligt

Mot bakgrund av det ovan anförda är det PTS bedömning att en skyldighet för Telia att tillämpa en rättvis och skälig prissättning är lämplig och tillräcklig för att säkerställa att Telia inte tar ut överpriser i grossistledet. Att upprätthålla en skyldighet med krav på ekonomisk replikerbarhet är inte tillräckligt för att komma till rätta med konkurrensproblemen. Att återinföra en skyldighet om kostnadsorienterad prissättning är inte heller nödvändigt i detta läge.

4.8.3 Omfattning av skyldigheten

4.8.3.1 Rättslig utgångspunkt

Skyldigheten innebär att Telia måste tillämpa en rättvis och skälig prissättning.

Rättvis och skälig prissättning utgör "annan prissättning" enligt 5 kap. 19 § LEK. Vad som avses med annan prissättning framgår vare sig närmare av lagtexten eller av uttalanden i förarbetena, utöver att ersättningen inte får bestämmas lägre än med utgångspunkt från kostnaderna.⁶⁵ Detta innebär att SMP-operatörens kostnader ska beaktas.⁶⁶

Av 5 kap. 21 § LEK följer att regleringsmyndigheten vid all prisreglering enligt 5 kap. 19 § LEK ska ta hänsyn till de investeringar som operatören har gjort och att operatören ska få en rimlig avkastning på kapitalinvesteringen.

Ett syfte med prisreglering enligt 5 kap. 19 § LEK är att förhindra att en SMP-operatör tar ut överpriser. Ett pris bör generellt anses vara ett överpris om det är högre än vad en effektiv operatör skulle ta ut på en konkurrensutsatt marknad.

⁶⁵ Prop. 2002/03:110, *Lag om elektronisk kommunikation*, m.m., s. 195.

⁶⁶ Jfr RK 2009:2.

4.8.3.2 Rättvisa och skäliga priser omfattar rimliga kostnader för operatören

En utgångspunkt för vad som är en rättvis och skälig prissättning kan enligt rättspraxis vara en jämförelse med det gängse priset i Sverige på de relevanta marknaderna.⁶⁷ För att gällande gängse priser ska kunna utgöra en lämplig utgångspunkt för bedömningen av en rättvis och skälig prissättning bör de dock återspegla priserna på en konkurrensutsatt marknad. Saknas sådana tillgängliga gängse marknadspriser, eller reglerade priser på jämförbara produkter, behövs en annan metod för att bestämma rättvisa och skäliga priser.

Det framgår av LEK och dess förarbeten att operatörens kostnader ska beaktas.⁶⁸ Det framgår inte om det enbart är den berörda operatörens faktiska kostnader som avses i förarbetsuttalandet eller om det också skulle kunna vara exempelvis kostnaderna beräknade efter LRIC-principer.⁶⁹ Förarbetena utesluter inte att den berörda operatörens kostnader bedöms på annan grund än utifrån de egna faktiska kostnaderna; kostnaderna kan även beräknas utifrån LRIC-principer.⁷⁰ I princip skulle det högsta pris som anses rättvist och skäligt kunna vara kostnadsorienterat med utgångspunkt i en effektiv operatör.⁷¹

Att tillämpa strikt kostnadsorientering i detta fall vore emellertid att bortse ifrån syftet, att rättvis och skälig prissättning ska vara en mindre ingripande form av prisreglering än kostnadsorientering.⁷²

PTS bedömer att ett rättvist och skäligt pris för tillträde till fibernät bland annat bör ta större hänsyn till de affärsmässiga förhållanden som var rådande vid tidpunkten för investeringen, och i vilken grad investeringarna redan återbetalat sig.

De svenska nätägarna har byggt ut sina fibernät under olika tidsperioder och förutsättningarna har delvis skilt sig åt mellan aktörer. Telia har historiskt sett haft kontroll över kopparnätet, som länge utgjorde en alternativ infrastruktur för tillhandahållande av bredband. Detta kan ha minskat osäkerheten gällande efterfrågan och därmed investeringsrisken. Telia har också haft möjlighet att återanvända delar av den infrastruktur som var kopplad till kopparnätet.

⁶⁷ RK 2009:2.

⁶⁸ Prop. 2002/03:110, *Lag om elektronisk kommunikation, m.m.*, s. 195.

⁶⁹ RK 2009:2.

⁷⁰ RK 2009:2.

⁷¹ RK 2009:2.

⁷² Jfr skäl 208 i kodexen.

Telias investeringar i utbyggnad av fibernät har dock till stor del gjorts i konkurrens med andra operatörer om att etablera sig på marknaden. Att kostnadsberäkningar skulle utgå ifrån att investeringarna genomförts på det sätt som i efterhand hade varit mest effektivt vore i vissa fall inte rättvist och skäligt.

Samtidigt behöver en rättvis och skälig prissättning inte alltid innebära att den reglerade operatören får full täckning för sina kostnader och en avkastning som motsvarar kapitalkostnaden. Syftet med förhandsreglering är att komma till rätta med konkurrensproblem. På en konkurrensutsatt marknad får som regel ineffektiva företag sämre avkastning på sina investeringar än effektiva sådana. Kostnadernas rimlighet måste därför alltid beaktas. I synnerhet kan det inte fullt ut beaktas att operatörer ådragit sig höga kostnader i processen att snabbt etablera sig på marknader i förhoppning om att strukturella inträdeshinder ska ge möjlighet till framtida monopolpriser.

Vilka kostnader som bör beaktas vid prissättningen beror på omständigheterna i det enskilda fallet. De faktiska omständigheterna kring investeringarna, liksom verksamhetens effektivitet kan beaktas.

Utöver hypotetisk effektivitet kan även andra antaganden som typiskt sett görs i samband med kostnadsorienterad prissättning vara mer strikta än vad som kan anses rättvist och skäligt med hänsyn till omständigheterna. Bland annat kan de antaganden om ekonomisk livslängd som typiskt sett görs i samband med kostnadsorienterad prissättning vara för strikta när det gäller investeringar som gjorts i närtid.

4.8.3.3 *Kostnader som kan vara relevanta*

För Telia innebär åläggandet att tillhandahålla lokalt tillträde till företagets fibernät som ansluter enfamiljshus en inskränkning av företagets möjligheter att utnyttja sin infrastruktur. Telia ska därför få full ersättning för de tillgångar som företaget exklusivt upplåter till tillträdande operatörer, i första hand den fiberförbindelse som ansluter slutanvändaren till accessnoden.

Prissättningen ska dock inte ersätta Telia för tillgångar som inte omfattas av tillträdet. För tillgångar som även används för att producera andra tjänster ska tillträdande operatörer endast stå för en proportionerlig andel av kostnaderna.

Kostnader för anpassningar som är nödvändiga för att tillhandahålla det ålagda tillträdet ska fördelas proportionerligt mellan de grossisttjänster som Telia tillhandahåller som möjliggör för tjänsteleverantörer att tillhandahålla slutkundstjänster på den relevanta marknaden.

Tillträdet innefattar även sådana tillgångar som inte exklusivt används av den tillträdande operatören. Det innefattar bland annat accessnoder, spridningspunkter, kopplingsskåp, brunnar, schakt, kanalisation samt därtill hörande element. Vilka tillgångar som är relevanta att beakta beror på tillträdespunkten. Om tillträdet omfattar inplacering i Telias produktionslokaler ska den tillträdande operatören bära en proportionerlig andel av kostnader för kraft, kyla, ventilation m.m.

4.8.3.4 *Slutsats om skyldighetens omfattning*

Mot bakgrund av det ovanstående uppfyller Telia kravet på en rättvis och skälig prissättning när Telias priser inte är högre än vad som borde krävas för att ge täckning för de kostnader för tillträde enligt detta beslut som är relevanta att beakta enligt avsnitt 4.8.3.2 och 4.8.3.3, inklusive en rimlig avkastning på investerat kapital och ett proportionerligt bidrag till gemensamma kostnader.

Rättvisa och skäliga priser ska motsvara priser som är satta under konkurrens på jämförbara marknader, eller de faktiska eller uppskattade kostnader, inklusive avkastning, som är rimliga i det enskilda fallet.

I bedömningen av vilka kostnader som Telia bör få täckning för ska verksamhetens effektivitet och faktiska omständigheter kring de investeringar som ligger till grund för kostnaderna beaktas.

4.9 Skyldighet att offentliggöra ett externt referenserbjudande

1. Telia ska offentliggöra ett externt referenserbjudande för de tillträdesprodukter och -tjänster som företaget tillhandahåller för att efterleva skyldigheterna i detta beslut.
2. Av referenserbjudandet ska framgå vilka produkter eller tjänster som utgör reglerade tillträden enligt detta beslut.
3. Referenserbjudandet ska innehålla alla uppgifter och villkor som krävs för att tillträdande operatörer ska kunna tillgodogöra sig tillträde enligt detta beslut. Detta omfattar dels de uppgifter och villkor som följer av detta beslut, dels eventuellt andra villkor som Telia tillämpar eller andra uppgifter som behövs för att tillträdande operatörer ska kunna tillgodogöra sig tillträde enligt detta beslut.

4. Telia ska i referenserbjudandet åtminstone specificera och offentliggöra följande uppgifter:
- a. en komplett och detaljerad beskrivning av de tillträdesprodukter och -tjänster som Telia tillhandahåller för att efterleva skyldigheterna i detta beslut. Redogörelsen ska innehålla uppgifter om vad tillträdet består av, uppdelat i komponenter i enlighet med marknadens behov
 - b. tekniska villkor avseende de erbjudna tillträdesprodukterna och -tjänsterna, inklusive information om var i nätet tillträde kan erhållas och med vilken utrustning
 - c. villkor och rutiner för tillgång till relevant information för att kunna sluta avtal om tillträde enligt detta beslut
 - d. villkor och rutiner för samlokalisering och annat tillträde till produktionslokaler, inklusive reservation av tillhörande faciliteter och inspektion av produktionslokaler
 - e. villkor och rutiner för beställning, leverans (inklusive leveranstider och frister för svar på begäran om leverans) och tillvägagångssätt vid operatörsbyte
 - f. servicenivåavtal och servicenivågarantier för tjänstens kvalitet, tillgänglighet och driftssäkerhet samt underhåll, felavhjälpning och support
 - g. villkor och rutiner för tillgång till och användning av stödsystem (inklusive system för beställning, leverans, underhåll, felavhjälpning, support och fakturering) samt information om var dokumentation och manualer för stödsystem finns tillgängligt
 - h. priser för var och en av de erbjudna tillträdesprodukterna och -tjänsterna. Prissättningen ska vara uppdelad på de olika komponenter som ingår i tillträdet, inklusive förekommande rabatter och rabattens beräkningsgrund
 - i. villkor för betalning och fakturering
 - j. villkor och rutiner vid tillfälligt avbrott av nätåtkomst

- k. villkor och rutiner gällande förändringar i befintligt tillträde samt förändringar i stödsystem som påverkar tillträdande operatörer, inklusive villkor och rutiner för nödvändiga kompatibilitetstester
 - l. villkor för ansvarsfördelning för underhåll, felavhjälpning och support, inklusive uppkomna kostnader
 - m. villkor för krav på ekonomisk säkerhet för fördelning av ekonomisk risk mellan Telia och grossistkund
 - n. villkor för giltighetstid, omförhandling och uppsägning av avtal samt vilka avtalsbrott som kan leda till uppsägning
 - o. villkor för avtalsvite vid avvikelse från avtal
 - p. rutiner för ändringar i produkt- och tjänsteutbudet som kan ske utan omförhandling, inklusive frister för sådana ändringar
 - q. rutiner för klagomåls- och tvistlösningsförfarande.
5. Telia ska hålla referenserbjudandet tillgängligt på sin webbplats.
6. Skyldigheten att offentliggöra referenserbjudande innefattar också att Telia, vid eventuell revidering av ett referenserbjudande, ska tillgängliggöra ett arkiv över tidigare gällande referenserbjudanden i sin helhet. Av arkivet ska framgå under vilken tidsperiod referenserbjudandena var giltiga samt vilka förändringar som genomförts i jämförelse med tidigare versioner.
7. Telia ska offentliggöra förändringar av villkor i referenserbjudandet senast 90 dagar innan förändringen är avsedd att träda i kraft. Fristen om 90 dagar gäller dock inte sänkning av pris. Fristen om 90 dagar gäller inte heller när Telia ändrar referenserbjudandet till följd av PTS beslut eller till följd av domstolsavgöranden.
8. Telia ska offentliggöra ett externt referenserbjudande senast en månad från och med dagen som detta beslut träder i kraft.

PTS ålägger Telia denna skyldighet med stöd av 5 kap. 8, 12 och 18 §§ LEK.

4.9.1 Skäl för åläggande av skyldigheten

Telia åläggs genom detta beslut en skyldighet att tillhandahålla tillträde till företagets fiberaccessnät. Enligt 5 kap. 18 § LEK ska en sådan skyldighet förenas med en skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande. Erbjudandet ska innehålla de uppgifter som anges i Berecs riktlinjer om minimikriterierna för ett referenserbjudande⁷³ (nedan kallade Berecs minimikriterier) och de ytterligare uppgifter som regleringsmyndigheten bestämmer.

Syftet med att ålägga Telia den aktuella skyldigheten är att möjliggöra insyn för tillträdande operatörer i villkor och krav för tillträde till fiberaccessnät samt att underlätta detta tillträde och skapa förutsägbarhet. Grossistkunderna efterfrågar nämligen möjligheter att köpa standardiserade produkter eller tjänster, vilket referenserbjudanden möjliggör. Genom en ökad insyn kan grossistkunderna ges ökat förtroende för att Telia tillhandahåller en efterfrågad tillträdesprodukt eller -tjänst till rimliga och icke-diskriminerande villkor, vilket kan leda till mindre tidskrävande förhandlingar och förbättrade möjligheter att konkurrera på marknaden. Därmed främjas konkurrensen, vilket är ett av syftena med LEK och förhandsregleringen.

Skyldigheten ger även effektiva verktyg för att kunna analysera situationen på marknaden och är utifrån PTS erfarenheter nödvändig för att övriga skyldigheter ska få avsedd effekt, vilket också är ägnat att främja konkurrensen på slutkundsmarknaderna.

PTS anser mot denna bakgrund att fördelarna överväger det intrång i Telias verksamhet som den aktuella skyldigheten medför. Det finns inte någon annan mindre ingripande skyldighet som på ett motsvarande sätt tillgodoser behovet av insyn i Telias verksamhet. Telia har sedan tidigare⁷⁴ ålagts en skyldighet att offentliggöra ett externt referenserbjudande, och PTS gör bedömningen att det är nödvändigt och proportionellt att fortsatt ålägga Telia den aktuella skyldigheten.

Dessutom följer det av 5 kap. 18 § LEK att Telia ska åläggas en skyldighet om ett externt referenserbjudande, eftersom PTS också ålägger Telia att tillhandahålla tillträde till företagets fiberaccessnät.

⁷³ BEREC Guidelines on the minimum criteria for a reference offer relating to obligations of transparency, BoR (19) 238.

⁷⁴ Se skyldighet 13 i PTS beslut från 2015.

4.9.2 Omfattning av skyldigheten

4.9.2.1 Innehållet i referenserbjudandet

Telias referenserbjudande ska vara tillräckligt specificerat för att tillträdande operatörer ska få kännedom om relevanta avtalsvillkor och uppgifter. Detta ger de tillträdande operatörerna möjlighet att kontrollera att de endast betalar för det som är nödvändigt för den begärda produkten eller tjänsten. För att förenkla förhandlingsprocessen ska referenserbjudandet, i största möjliga utsträckning, utgöra underlag för att parterna ska kunna träffa ett komplett avtal.

Telias referenserbjudande ska åtminstone innehålla sådan information som anges i skyldigheten ovan och som baseras på Berecs minimikriterier. Skyldighetens omfattning sammanfaller alltså med dessa kriterier. Därutöver ålägger PTS Telia att av referenserbjudandet ska även framgå (i) villkor och rutiner vid tillfälligt avbrott av nätåtkomst och (ii) villkor för krav på ekonomisk säkerhet för fördelning av ekonomisk risk mellan Telia och grossistkund.

Jämfört med skyldigheten om att offentliggöra ett externt referenserbjudande i beslutet från 2015, har PTS justerat skyldighetslydelsen för Telia på så sätt att de uppgifter som åtminstone ska finnas med i ett referenserbjudande i det nu aktuella beslutet har utformats med hänsyn till Berecs minimikriterier i stället för bilaga II till tillträdesdirektivet⁷⁵ som gällde tidigare.

4.9.2.2 Publicering av och förändringar i referenserbjudandet

Extern referenserbjudande ska offentliggöras på Telias webbplats och hållas tillgängligt utan kostnad för den som önskar ta del av det.

Telia kan av olika anledningar behöva förändra referenserbjudandet över tiden. PTS anser att det är nödvändigt att Telia inte ska få ändra referenserbjudandet utan att de andra operatörerna får möjlighet att reagera på ändringarna. Det är också viktigt att PTS får information om eventuella ändringar, för att myndigheten ska kunna utöva effektiv tillsyn om det sker ändringar som kan vara i strid med skyldigheterna i detta beslut.

⁷⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv).

Telia ska därför informera PTS och sina grossistkunder om förändringar i referenserbjudandets villkor senast 90 dagar innan förändringen är avsedd att börja gälla. I detta ingår att Telia ska offentliggöra förändringarna på sin webbplats i nära anslutning till referenserbjudandet. Fristen om 90 dagar gäller inte sänkning av pris. Fristen om 90 dagar gäller inte heller när Telia ändrar sitt referenserbjudande till följd av PTS beslut eller till följd av domstolsavgöranden.

Det är viktigt att det går att följa hur referenserbjudandet sett ut vid olika tidpunkter, och hur det har förändrats över tiden. Skyldigheten att offentliggöra referenserbjudandet innefattar därför också att Telia ska tillhandahålla ett arkiv över tidigare gällande referenserbjudanden i sin helhet. Av arkivet ska framgå under vilken tidsperiod referenserbjudandet var giltigt, samt vilka förändringar som genomförts i jämförelse med tidigare versioner.

4.10 Skyldigheter enligt PTS tidigare beslut

Fram till att detta beslut träder i kraft har följande skyldigheter gällt avseende lokalt tillträde till Telias fibernät, enligt beslutet från 2015 och ändringsbeslutet från 2020:

- skyldighet att tillhandahålla lokalt fysiskt tillträde till fiberbaserad nätinфраstruktur
- skyldighet att tillhandahålla samlokalisering och annat tillträde till tillhörande faciliteter⁷⁶
- skyldighet att tillhandahålla tillträde till backhaul-förbindelse
- skyldighet att tillhandahålla migrering och operatörsbyte
- skyldighet att inte diskriminera (enligt EoI-principen,⁷⁷ förutom grossisttjänster som Telias egen verksamhet inte efterfrågar av företaget, exempelvis samlokalisering och annat tillträde till tillhörande installationer eller tillträde till backhaul-förbindelse – för dessa tjänster har gällt EoO-principen)
- skyldighet att tillhandahålla information
- skyldighet att tillhandahålla stödsystem
- skyldighet att tillämpa vissa generella villkor för tillhandahållandet av tillträde

⁷⁶ Ändrat enligt PTS ändringsbeslut från 2020. I beslutet från 2015 och ändringsbeslutet från 2020 användes begreppet "tillhörande installationer" enligt den då gällande LEK. I den nu gällande LEK har begreppet "tillhörande installationer" ersatts med begreppet "tillhörande faciliteter".

⁷⁷ Denna princip har gällt Telia från och med den 1 december 2016. Till och med den 30 november 2016 gällde en skyldighet att tillämpa likvärdiga villkor avseende tillträde enligt EoO-principen.

- skyldighet att tillämpa en ekonomiskt replikerbar prissättning⁷⁸
- skyldighet att särredovisa vissa uppgifter som behövs för genomförandet av det ekonomiska replikerbarhetstestet
- skyldighet att offentliggöra externt referenserbjudande
- skyldighet att sammanställa och offentliggöra vissa nyckeltal⁷⁹.

PTS ålägger inte längre Telia en skyldighet att tillhandahålla migrering. Syftet med skyldigheten var att möjliggöra för andra operatörer att kunna flytta sina kundanslutningar mellan olika reglerade grossistprodukter, vanligtvis från koppar- till fiberbaserade tillträdesprodukter, eller från oreglerade till reglerade grossistprodukter, men detta bedöms inte längre vara aktuellt. Skyldigheterna avseende kopparnätet har upphävts⁸⁰, och PTS bedömer att om det finns ett behov av att migrera från en grossistprodukt till en annan kan detta tillgodoses genom den grundläggande tillträdesskyldigheten (se vidare avsnitt 4.4 ovan).

Därutöver åläggs Telia inte längre en separat skyldighet att tillämpa vissa generella villkor för tillhandahållandet av tillträde. Detta eftersom PTS gör bedömningen att bestämmelserna i denna skyldighet antingen syftade till att reglera förhållanden som anses härröra från allmänna avtalsrättsliga principer, eller redan omfattades av andra befintliga skyldigheter. Det anses därför inte längre nödvändigt och proportionellt att ålägga Telia denna skyldighet. Vissa bestämmelser, exempelvis avseende vad som utgör en rimlig begäran om tillträde, eller ett förbud för Telia att inom företaget vidareförmedla information om andra operatörer som Telia får tillgång till i sin grossistverksamhet, har dock förts över till andra skyldigheter i det nu aktuella beslutet.

Telia åläggs inte heller en skyldighet om att tillämpa en ekonomiskt replikerbar prissättning, utan denna skyldighet ersätts med rättvis och skälig prissättning (se vidare avsnitt 4.8 ovan). Till följd av detta finns det inte heller behov av att ålägga Telia en skyldighet om särredovisning, då denna skyldighet avsåg vissa uppgifter som behövdes för att genomföra det ekonomiska replikerbarhetstestet.

⁷⁸ Denna skyldighet trädde i kraft den 1 december 2016 och innebar en lättnad i prisregleringen och en möjlighet för Telia att vara mer flexibel i sin prissättning. För perioden till och med den 30 november 2016 var Telia skyldig att tillämpa högst de priserna för olika grossisttjänster enligt vad PTS fastställde i en prisbilaga till beslutet.

⁷⁹ Ändrat enligt PTS ändringsbeslut från 2020.

⁸⁰ PTS upphävde skyldigheterna avseende kopparnätet i beslut den 21 april 2023, dnr 23-186-25.

Slutligen åläggs Telia inte längre en skyldighet om att sammanställa och offentliggöra vissa nyckeltal. Enligt gigabit-rekommendationen anses skyldigheten vara ett viktigt verktyg för att säkerställa en effektiv övervakning av icke-diskriminering.⁸¹ PTS har i Bilaga 1, Marknadsanalys, avsnitt 8.4.4.2 konstaterat att en skyldighet om nyckeltal framför allt kan vara ändamålsenlig vid tillsyn av SMP-operatörer med en omfattande egen slutkundsverksamhet. Telia bedriver visserligen en omfattande slutkundsverksamhet. Samtidigt bedömer PTS att skyldigheten är administrativt betungande. PTS bedömer vidare att det, för att kontrollera Telias efterlevnad av skyldigheten om icke-diskriminering, inte är nödvändigt att särskilt analysera utfall av nyckeltal, utan tillsyn kan säkerställas på annat sätt. PTS anser därför att det inte längre finns tillräckliga skäl att ålägga Telia denna skyldighet för att uppnå syftet med regleringen.

Övriga ändringar som görs i det nu aktuella beslutet beskrivs övergripande i skäl till varje respektive skyldighet i den mån det inte handlar om mindre eller redaktionella ändringar.

⁸¹ Skäl 17 i gigabit-rekommendationen. Se även Berecs gemensamma ståndpunkt *Revised ERG Common Position on the Approach to Appropriate Remedies in the ECNS regulatory framework*, ERG (06) 33 och Berecs gemensamma ståndpunkt *Common Position on best practice in remedies on the market for wholesale (physical) network infrastructure access (including shared or fully unbundled access) at a fixed location imposed as a consequence of a position of significant market power in the relevant market*, BoR 12 (127).

5. Hur beslutet ska gälla

Av 15 kap. 5 § LEK framgår att ett beslut enligt LEK ska gälla omedelbart, om inte annat har bestämts. PTS finner inte skäl att bestämma annat än att detta beslut ska gälla omedelbart.

Telias tillhandahållande av de produkter och tjänster som regleras i detta beslut omfattas alltså i sin helhet av här beslutade skyldigheter, oavsett när Telia ingick avtal om tillhandahållande med motparten. Det innebär att PTS vid sin tillsyn och tvistlösning från och med dagen för detta besluts ikraftträdande kommer att tillämpa skyldigheterna i detta beslut, oavsett när avtalet om tillträde ingicks mellan Telia och den tillträdande operatören och oavsett om tjänsten har tagits i bruk före dagen för detta besluts ikraftträdande.

PTS förordnar att myndighetens beslut från den 19 februari 2015, dnr 11-9306, och PTS ändringsbeslut av den 18 september 2018, dnr 17-8944, den 8 juni 2020, dnr 15-7200 samt den 7 juni 2021, dnr 21-590, i den del de besluten avser skyldigheter för Telia som avser företagets fiberaccessnät, ska gälla för Telias tillhandahållande av tillträde till nät och tillhörande faciliteter som skett fram till dagen för detta besluts ikraftträdande.

6. Underrättelse om överklagande

Om ni vill överklaga detta beslut ska ni skriva till Förvaltningsrätten i Stockholm. Brevet ska dock sändas till Post- och telestyrelsen, Box 6101, 102 32 Stockholm, alternativt till pts@pts.se.

Tala om i brevet vilket beslut ni överklagar genom att ange beslutets nummer.

Tala också om vilken ändring av beslutet ni vill ha.

Brevet med överklagandet ska innehålla: ert person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer. Eventuell annan adress där ni kan nås för delgivning ska också anges. Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

PTS måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni fått del av beslutet. Annars kan överklagandet inte prövas. PTS sänder överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning.

Om något är oklart kan ni vända er till PTS.

Beslutet har fattats av XX.

På styrelsens vägnar XX.

Föredragande har varit XX. I ärendets slutliga handläggning har även XX och XX deltagit.